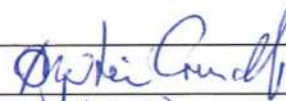

KSK-notat nr.: 60/2012 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Kiær Mykleby/Søknader om tillatelse til å bygge Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk	
Fylke/kommune:	Hedmark/Stor-Elvdal	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Helén N. Liebig-Larsen	Sign.:
Dato:	07 DES 2012	
Vår ref.:	NVE 200806675-48, 200806361-39	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Søknader om tillatelse til å bygge Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk i Stor-Elvdal kommune, Hedmark fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknader	4
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	9
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	17
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	23
NVEs vurdering	32
NVEs konklusjon	43

Sammendrag

Kiær Mykleby søker om å få konsesjon til å bygge Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk i elva Søkkunda. Styggberget kraftverk vil etter planene utnytte et fall på 145 meter og gi en årlig produksjon på ca. 17,0 GWh. Planene omfatter etablering av inntaksdam med 6 m regulering, rørgate, kraftstasjon samt tilknytningsforbindelse til eksisterende 22 kV linje. Kraftstasjonen til Styggberget kraftverk er planlagt rett oppstrøms inntaket til omsøkte Kolåsmyrfallet kraftverk.

Kolåsmyrfallet kraftverk vil utnytte et fall på 97 meter og gi en årlig produksjon på 13,3 GWh i alternativ A med overføring av Hortabekken, og 11,9 GWh i alternativ B uten overføringen. Planene omfatter etablering av inntaksdam, rørgate, kraftstasjon samt tilknytningsforbindelse til eksisterende 22 kV linje. I tillegg er det i alternativ A med overføringen av Hortabekken behov for bekkeinntak med dam og overføringskanal. Kraftstasjonen til Kolåsmyrfallet kraftverk er planlagt rett oppstrøms inntaksdammen til eksisterende Storfallet kraftverk.

Søknadene om bygging av Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk har vært lagt ut til offentlig ettersyn, hvor høringspartene ble bedt om å vurdere hver sak for seg, men også begge saker samlet. Stor-Elvdal kommune og Hedmark fylkeskommune er positive til bygging av Styggberget

kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A med overføring av Hortabekken. Hedmark fylkeskommune har imidlertid stilt krav om justering av opprinnelig trasé for rørgate og anleggsvei samt plassering av riggområde for Styggberget kraftverk for å unngå konflikt med automatisk fredede kullgroper. Fylkesmannen i Hedmark fraråder overføring av Hortabekken grunnet effekten av redusert vannføring på biologisk mangfold i bekkekløfta. Villreinnemda for Rondane og Sønkleppen og enkelte privatpersoner kan akseptere en utbygging av Kolåsmyrfallet kraftverk, men fraråder utbygging av Styggberget kraftverk. Naturvernforbundet i Hedmark, Myklebysetra Vel og privatpersoner tilknyttet Myklebysetra går i mot en utbygging av både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk, blant annet på grunn av samlet belastning ved å bygge ytterligere to småkraftverk i elva, og nærhet til Myklebysetra som kulturlandskap og rekreasjonsområde.

Omsøkte prosjekter vil utnytte eksisterende reguleringsmagasin i Søkkunda. Kolåsmyrfallet kraftverk og Styggberget kraftverk vil etter planer gi hhv. 17,0 og 13,3/11,9 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for små kraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Inntaksdammen til Styggberget kraftverk er planlagt rett nedstrøms Myklebysetra. Seterområdet fremstår som godt bevart, og anses å ha kulturminneverdi og kulturlandskapsverdi knyttet til seterhistorie og seterlandskap. NVE mener at det er selve setervollen med originale bygninger som har kulturlandskapsmessig verdi, og presiserer at dette området ikke vil omfattes av omsøkte tiltak. NVE er av den oppfatning at vegetasjonen i området vil begrense den landskapsmessige virkningen av inngrepene sett fra avstand, og at inntaksdammen verken vil være synlig fra setervollen, eller planlagt hyttefelt i sørvest. Vedrørende omsøkt regulering på 6 m i inntaksmagasinet mener NVE at en regulering i denne størrelsesordenen vil medføre en skjemmende utvaskingszone rundt inntaksmagasinet og gi betydelige sår i landskapet. Etter vårt syn er en slik regulering uheldig med tanke på det nærliggende kulturlandskapet ved Myklebysetra.

NVE viser til OEDs retningslinjer for små kraftverk (juni 2007) hvor det går fram at inngrep som kommer i konflikt med biologisk mangfold av stor eller middels verdi må påregne pålegg om avbøtende tiltak som reduserer konflikten. Bekkekløfter er ifølge de samme retningslinjene en naturtype Norge har et internasjonalt ansvar for. NVE legger vekt på at bekkekløfta i Hortabekken som omfattes av Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A er av høy verdi, at det er funnet rødlistede arter i området og at potensialet for funn av flere sjeldne, fuktighetskrevende arter er vurdert som stort. Vi tar også med i betraktningen at en overføring av Hortabekken vil tilsvare 1,4 GWh i årlig produksjon.

Tiltaksområdet inngår i et sommerbeiteområde for villrein. Enkelte høringsparter mener det foreligger for lite informasjon om villreinens bruk av tiltaksområdet. NVE er imidlertid av det syn at området allerede er berørt av menneskelig ferdsel, hyttebebyggelse og andre inngrep, og at omsøkte tiltak ikke vil berøre villreinens livsvilkår nevneverdig.

NVE merker seg at områdene med de beste biologiske betingelser for fisk og fiske ligger oppstrøms omsøkte tiltak og forblir upåvirket ved en eventuell utbygging. NVE vurderer det derfor slik at fisk og fisket i området ikke vil bli nevneverdig berørt ved en utbygging dersom ikke inntaksmagasinet til Styggberget kraftverk benyttes til korttidsregulering, da dette kan gi noe påvirkning på fisk i Søkkunda nedenfor eksisterende Veslefallet kraftverk. Dette gjelder temaet friluftsliv og brukerinteresser

generelt, ved at områdene som er mest brukt og tilrettelagt for friluftsliv i hovedsak ligger på oversiden av Myklebysetra. Inngrepene vurderes av NVE til å ha begrensede negative konsekvenser for friluftsliv og brukerinteresser.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk vil være et bidrag til ny fornybar energiproduksjon, og en god utnyttelse av vannressursene i et allerede regulert vassdrag. Hensynet til biologisk mangfold, landskap og kulturlandskap, friluftsliv og brukerinteresser er imidlertid vektlagt, og NVE mener at ulempene kan avbøtes ved at overføringen av Hortabekken blir tatt ut av planene for Kolåsmyrfallet kraftverk, og at det ikke gis tillatelse til 6 m regulering i inntaksmagasinet til Styggberget kraftverk. NVE har også lagt vekt på at en utbygging av Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk vil medføre redusert vannføring på en totalt ca. 5,5 km lang strekning i Søkkunda. Av hensyn til samlet belastning for biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og brukerinteresser pålegges det minstevannføring på berørte elvestrekninger hele året. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført mener NVE at konsekvensene av begge utbygginger kan reduseres i en slik grad at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

NVE mener at fordelene ved bygging av Styggberget kraftverk er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Kiær Mykleby tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Styggberget kraftverk uten regulering av inntaksmagasinet. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVE mener at fordelene ved bygging av Kolåsmyrfallet kraftverk etter alternativ B er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Kiær Mykleby tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Kolåsmyrfallet kraftverk iht. alternativ B uten overføring av Hortabekken. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknader

NVE har mottatt følgende søknader fra Kiær Mykleby, begge datert 08.02.2012:

Styggberget kraftverk

"...

Kiær Mykleby, Rogner Gård, 2840 Koppang ønsker å utnytte vannfallet i Styggberget i Søkkunda elva i Stor-Elvdal kommune i Hedmark fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Styggberget kraftverk

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Styggberget kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftilinjer som beskrevet i søknaden."

Kolåsmyrfallet kraftverk

"...

Kiær Mykleby, Rogner Gård, 2840 Koppang ønsker å utnytte vannfallet i Kolåsmyrfallet i Søkkunda elva i Stor-Elvdal kommune i Hedmark fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Kolåsmyrfallet kraftverk

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Kolåsmyrfallet kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftilinjer som beskrevet i søknaden."

Hoveddata				
		Kolåsmyrfallet		Styggerget
TILSIG		A	B	
Nedbørfelt	km ²	90,7	77,6	71,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	82,6	71,0	68,3
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	29	29	30
Middelvannføring	m ³ /s	2,6	2,3	2,17
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,197	0,171	0,172
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,447 + 0,062	0,447	0,419
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,156 + 0,022	0,156	0,146
KRAFTVERK				
Inntak	moh.	565	565	710
Avløp	moh.	468	468	565
Lengde på berørt elvestrekning	m	3500	2200	3200
Brutto fallhøyde	m	97	97	145
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,21	0,21	0,29
Slukeevne, maks	m ³ /s	6,3	5,7	5,1
Slukeevne, min	m ³ /s	0,135	0,135	0,1
Tilløpsrør (2200 m), diameter	mm	1700	1700	1600
Tilløpsrør, lengde	m			2800
Installert effekt, maks	MW	5,0	4,6	5,0
Brukstid	timer	2650	2590	3140
MAGASIN				
Magasin volum	mill. m ³	0,01	0,01	0,14
HRV	moh.	565	565	710
LRV	moh.	564	564	704
PRODUKSJON				
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,5	4,0	5,9
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	8,8	7,9	9,8
Produksjon, årlig middel	GWh	13,3	11,9	15,7
ØKONOMI				
Utbyggingskostnad	mill.kr	46,9	43,8	62,5
Utbyggingspris	kr/kWh	3,53	3,68	3,98

Elektriske anlegg				
		Kolåsmyrfallet		Styggerget
GENERATOR		A	B	
Ytelse	MVA	2 x 2,7	2 x 2,5	2 x 2,7
Spenning	kV	690	690	690
TRANSFORMATOR				
Ytelse	MVA	2 x 2,7	2 x 2,5	2 x 2,7
Omsetning	kV/kV	0,69/22	0,69/22	0,69/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)				
Lengde	km	0,5	0,5	2,3
Nominell spenning	kV	22	22	22
Luftlinje el. jordkabel		Luftlinje, evt. kombinasjon kabel/luftlinje	Luftlinje, evt. kombinasjon kabel/luftlinje	Luftlinje, evt. kombinasjon kabel/luftlinje

Høring og distriktsbehandling

Søknadene er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. De er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknadene vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Høringspartene har blitt bedt om å vurdere hver sak for seg, men også de to sakene samlet. NVE var på befaring i området den 07.09.12 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, Naturvernforbundet og Myklebysetra Vel. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

NVE har mottatt følgende merknader til søknadene:

Stor-Elvdal kommune har i møte i formannskapet 22.05.2012 vedtatt følgende: Kommunen er positiv til bygging av Styggerget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A med overføring av Hortabekken. Det legges vekt på at tiltakene vil kunne medføre økonomisk vekst for grunneier, lokalsamfunnet og kommunen. Videre vises det til at tiltakene er i tråd med kommunens satsing på fornybar energiproduksjon og mål om selvforsyning, og at Søkkundavassdraget er båndlagt til kraftproduksjon i kommuneplanens arealdel. Utbyggingsområdet har ifølge kommunen ingen utpreget verdi, men brukes til jakt og noe fritidsfiske. De mener at jakt i liten grad vil påvirkes, og at fisk vil bli noe berørt, men at foreslått minstevannføring vil kunne avbøte noe. De legger til at det i størst mulig grad bør benyttes eksisterende massedeponier, uttak og anleggsveier i området.

Fylkesmannen i Hedmark fraråder i sin uttalelse av 30.07.2012 at søknad om tillatelse til å bygge ut Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A blir innvilget. Dette begrunnes i effekten en redusert vannføring kan få for forekomster av spesielt fuktighetskrevede arter i bekkeløfta i nedre del av Hortabekken. De viser til at kontinentale skogsbekkeløfter er oppført som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper 2011, samt funn av den rødlistede lavarten trådrag (VU) i kløfta. De mener dog at en eventuell tillatelse til å bygge ut Styggerget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk etter det omsøkte alternativ B vil gi begrensede landskapsmessige, landbruksmessige og forurensningsmessige virkninger i et allerede utbygd vassdrag, og ingen virkning for langtvandrende fisk i Glomma. Videre presiserer de at en utbygging av de to kraftverkene ikke vil berøre INON-områder, verneområder etter naturmangfoldloven, eller sikrede friluftlivsområder, og heller ikke syntes å ville gi vesentlige

negative virkninger for villrein. De kan godta en utbygging av Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ B dersom det pålegges en minstevannføring som sikrer overlevelse av akvatiske organismer i Søkkunda, men legger til at man må vurdere å pålegge minstevannføring i Søkkunda også i vintersesongen.

Hedmark Fylkeskommune uttaler i brev datert 15.07.2012 at det i hovedsak er området mellom Myklebysjøen og Myklebysætra som er av betydning for fisk, og at bestanden som omfattes av en eventuell utbygging av øvre del av Søkkunda ser ut til å være av liten verdi. Under temaet *'kulturvern faglige vurderinger'* skriver de at de omsøkte prosjektene, og da særlig Styggberget kraftverk, innebærer tiltak nært ved Myklebysætra. Seterområdet fremstår her som godt bevart, og anses som et område med kulturminneverdi og kulturlandskapsverdi knyttet til seterhistorie og seterlandskap. De etterlyser informasjon vedrørende hvordan Myklebysætra er vurdert i kommunens planverk, og en vurdering av hva en eventuell utbygging vil si for setra som kulturlandskap. De har registrert 11 automatisk fredete kullgroper – derav to som kommer i direkte konflikt med rørgate, anleggsvei og riggområde for Styggberget kraftverk, og anbefaler at anleggsdelene flyttes litt mot sør. Avslutningsvis skriver de at Styggberget kraftverk mest sannsynlig ikke krever en dispensasjonssøknad jf. kulturminneloven dersom disse anbefalingene etterkommes, og tiltaket ikke kommer i konflikt med kulturminnene. De ber om at saken oversendes Hedmark Fylkeskommune når endelige plantegninger for tiltakene foreligger, slik at de kan vurdere hvorvidt planene kan sikre kulturminnene langsiktig vern.

Statens Vegvesen skriver i sin uttalelse av 06.06.2012 at de ikke har merknader til søknadene.

Villreinnemda for Rondane og Sølnekletten skriver i sin uttalelse av 12.04.2012 at de kan akseptere en utbygging av Kolåsmyrfallet kraftverk lengst nede i vassdraget, men frarår utbygging av Styggberget kraftverk på grunn av nærhet til villreinens leveområde og fare for at tiltaket vil medføre negative konsekvenser for viktige funksjonsområder for villreinen. De påpeker at tiltaksområdet til omsøkte Styggberget kraftverk ligger innenfor et sommerbeiteområde for villrein. Det presiseres at kunnskap om villreinens bruk av området per i dag er mangelfull, og at de venter på resultater fra et pågående FOU-prosjekt mot slutten av 2013.

Naturvernforbundet i Hedmark skriver i sin uttalelse av 14.07.2012 at de er i mot utbygging av både Kolåsmyrfallet og Styggberget kraftverk. En utbygging av Kolåsmyrfallet og Styggberget kraftverk i kombinasjon med eksisterende Veslefallet og Storfallet kraftverk i nedre del av Søkkunda vil i følge Naturvernforbundet i Hedmark ødelegge hele elva nedstrøms Myklebysætra. De negative virkningene av Styggberget kraftverk anses som størst, da dette ligger lengst oppe i elva og dermed i større grad berører høyfjellsområdet Rondane sør. De trekker frem at Rondane sør er utsatt for betydelig utbyggingspress, og at kraftutbyggingen representerer alvorlige og uopprettelige skader som påvirker et stort område. De presiserer at en utbygging vil medføre store inngrep og mener at konsekvensene av en eventuell utbygging ikke er tilstrekkelig kartlagt. Dette gjelder temaene fisk, terrestrisk miljø, friluftsliv og villrein. Villreinen i området er under stort press, og det hevdes at det er sannsynlig at planlagte tiltak vil virke negativt på stammen. Samtidig mener de at manglende kunnskap om villreinens arealbruk i området taler for nødvendigheten av å legge føre-var-prinsippet til grunn. Myklebysætras verdi som kulturlandskapsområde og kulturminne trekkes frem, og det hevdes at denne verdien vil forringes dersom det gis tillatelse til en utbygging av særlig Styggberget kraftverk med planlagt dam kun noen hundre meter nedstrøms setervollen.

Myklebysætra Vel meddeler i sin uttalelse av 09.05.2012 at de er i mot utbygging av både Kolåsmyrfallet og Styggberget kraftverk. De mener det er kritikkverdig at de ikke ble kontaktet direkte i forbindelse med høring av saken, da de anser seg som nærmeste nabo til tiltaket. De uttrykker bekymring for det de regner med blir redusert vannføring i elva gjennom setervollen og i områdene

ned mot Kolåsmyrfallet, og for hvordan planene om inntaksdam og rørgate ved setras randsone i forbindelse med omsøkte Styggberget kraftverk vil påvirke setra. De ser for seg at konsekvensene for landskap vil bli store og langvarige, med betydelige og synlige inngrep i terrenget i umiddelbar nærhet til setra. De forteller om Myklebysetras lange historie som seter, fritids- og rekreasjonsområde, og viser til boka 'Myklebysetras Historie' hvor Søkkunda har en sentral plass hos brukerne av setra gjennom generasjoner. Videre mener de at brukerinteresser og konsekvensene av en eventuell utbygging ikke er tilstrekkelig kartlagt. Dette gjelder temaene biologisk mangfold herunder fisk, villrein og friluftsliv. Avslutningsvis stiller de spørsmålsteget ved behov for mer fornybar energi, og bemerker at lignende prosjekter i nærmiljøet ikke har blitt ferdigstilt på en måte de finner tilfredsstillende.

Bjørn Tore Fremgården skriver i sin uttalelse av 03.06.2012 at han er i mot utbygging av både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk, og at en utbygging av begge omsøkte prosjekter vil medføre at hele området fra Myklebysetra og ned til Søkkundas utløp i Glomma vil gå fra å være en naturperle til et industriområde. Han er bekymret for den korte avstanden fra Myklebysetra til planlagt inntak ved Styggberget kraftverk, og stiller spørsmålsteget ved elvas tåleevne. Han mener foreslått minstevannføring er for lav, og at man må verne Kolåsmyrfallet som det siste fossefallet i Søkkunda som per tidspunkt ikke er utbygd. Et annet spørsmål som blir reist er om tanken bak småkraftverk ikke nettopp er at de ikke skal skade natur og miljø slik store kraftverksutbygginger gjør.

Fredrik Eng skriver i sin uttalelse av 04.06.2012 at han er i mot bygging av både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk. Kritikken er i hovedsak rettet mot Styggberget kraftverk som er planlagt rett nedstrøms Myklebysetra. Han trekker frem viktigheten av elva som "livsnerven" i seterlandskapet, og stiller seg kritisk til planene om å etablere en inntaksdam av denne størrelsen i umiddelbar nærhet til setervollen. Tiltaket vil også komme i konflikt med de områdene hvor høringsparten har opplevd å få mest fisk – i motsetning til konklusjonen fra den fiskebiologiske undersøkelsen som ble utført i forbindelse med konsesjonssøknadene. Han er bekymret for mulig støy fra omsøkte mikroturbiner som skal monteres i inntaksdammen, og naturødeleggelser i forbindelse med anleggsarbeid og nye anleggsveier.

Glenn I. Skjæret er medlem av Myklebysetra Vel, og påpeker i sin høringsuttalelse av 31.05.2012 at setra har eksistert i over 400 år. Det drives ikke lenger setring, men det er fokus på å bevare setra slik den har sett ut gjennom flere hundre år. Han uttrykker bekymring for at vannføringen i elva gjennom setervollen vil reduseres, og påpeker at elva anses som en del av setras kulturlandskap, og derfor bør bevares. Det stilles konkret krav til minstevannføring hele året. Videre uttrykker han bekymring for sumvirkningene for det biologiske mangfoldet i området av å bygge ytterligere to småkraftverk i en elv som allerede er bygget ut, og presiserer at dette samlet vil berøre et enormt areal og mange arter. Villreinstammen trekkes frem som viktig del av faunaen i området, og det vises til det pågående vernearbeid for opprettholdelse av stammen. Avslutningsvis vises det til artikkelen "Med villreinen inn i neste årtusen" som omhandler konflikten mellom bevaring av villreinstammen og samfunnsøkonomiske og privatøkonomiske interesser.

Helge Helgesen har eiendom på Myklebysetra, og skriver i sin uttalelse av 31.05.2012 at han er i mot en utbygging av Styggberget kraftverk som han mener kan medvirke til at eiendommene på setra vil bli mindre attraktive. Han legger til at det er nok med de to kraftverkene som allerede er bygget ut i nedre del av Søkkunda.

Helge Olav Helgesen skriver i sin uttalelse av 29.05.2012 at han som arvtaker til en eiendom på Myklebysetra er i mot søknad om bygging av Styggberget kraftverk. De faste brukerne av Myklebysetra utgjør i følge uttalelsen 8 % av innbyggerne i kommunen. Han påstår at vannspeilet i planlagt inntaksdam ved HRV vil ligge ca. 150 m fra flere av hyttene på setra, og at selve inntaket er

planlagt 300-400 m fra nærmeste bebyggelse. Sikringstiltak ved dammen etterspørres. I tillegg mener han at bruksverdien av området i friluftssammenheng er undervurdert i konsesjonssøknaden. For hytteeierne har området stor bruksverdi. Han registrerer at Fylkesmannen har gitt avslag til etablering av hyttefelt i området pga. mulig konflikt med villrein. Avslutningsvis argumenterer han for at dam og trykkrør bør komme i konsekvensklasse 1 etter sikkerhetsforskriften.

Hugo Asphaug er i mot utbygging av både Kolåsmyrfallet og Styggberget kraftverk, og skriver i sin uttalelse av 29.06.2012 at prosjektene representerer svært store inngrep i det han definerer som sårbar natur. Han mener det vil ta generasjoner å lege disse sårene. For å illustrere legger han ved bilder fra utbyggingen av Veslefallet kraftverk eid av samme søker lenger nede i vassdraget.

Ingmar Eng og Åge Børresen er i mot utbygging av både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk, og skriver i sin uttalelse av 04.06.2012 at Søkkunda har vært en viktig del av rekreasjonsområdet for brukere og beboere på Myklebysetra gjennom 400 år, og som i dag består av ca. 150 hytter. De frykter at en utbygging av omsøkte kraftverk vil medføre ødeleggelser av store og viktige deler av et rekreasjonsområde og setergrend de setter høyt. De trekker frem betydningen av flora og fauna langs elva, samt elva som kilde for fangst av fjellørret. De to er medlemmer i Historiegruppa i Myklebysetra Vel, som har skrevet boka "Myklebysetras historie – Folk og fe gjennom 400 år". Boka ble overlevert NVE som del av høringsuttalelsen i denne saken.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 29.08.2012 kommentert de innkomne høringsuttalelsene. Disse gjengis her uten bilder og vedlegg:

"....

Statens Vegvesen

Uttalelsen fra Vegvesenet ved Stein Erik Myren er datert 06.06.2012.

Statens vegvesen har i forbindelse med opprusting av RV3 fra Opphus nord til Søkkunda laget en ny og mer trafiksikker avkjøring til skogsbilveien Fallveien som adkomstvei til Kolåsmyrfallet og Styggberget Kraftverk.

Stor-Elvdal kommune

(...)

Tiltakshaver vil bemerke at arealplanen i kommunen ble godkjent så sent som i mai 2005 etter en årelang planprosess. I denne prosessen ble det holdt jevnlig informasjons- og dialogmøter i Planforum, et forum hvor alle kommuner i Hedmark møter representanter for statlige etater/fylket. Under disse møtene hvor også Fylkesmannens miljøvernavdeling var representert, kom det ikke fram innvendinger mot at kommunen avsatte et visst antall mindre vassdrag til utbygging av mindre vannkraftanlegg. Heller ikke da Fylkesmannen hadde kommuneplanen til høring, hadde miljøvernavdelingen innsigelser til at Søkkundavassdraget var avsatt til småkraftproduksjon. I tillegg var det ved oppstart av planprosessen kunngjøringer i media slik at alle som var opptatt av arealdisponeringen i kommunen, kunne komme med sine innspill. Ved avslutning av planprosessen ble forslaget lagt ut til høring, uten at det oss bekjent kom inn innvendinger mot disponeringen av Søkkunda nedstrøms Myklebysetra til formål utbygging av små vannkraftverk. Det kom heller ingen innvendinger etter omfattende planprosesser i forbindelse med Strategisk næringsplan 2010-2014 eller Energi- og klimaplan for Stor-Elvdal

kommune. Tiltakshaver er av den mening at det må tillegges betydelig vekt at kommunene kan gjennomføre sin arealdisponering iht. de planer og vedtak som er fattet etter omfattende og kostnadskrevende planprosesser. Tiltakshaver er av den mening av at dette må tillegges betydelig mer vekt enn uttalelser fra enkeltpersoner av mer følelsesmessig karakter.

Vi legger også merke til kommunens oppfatning av at tiltakene vil være bidragsgivende til å sikre viktige arbeidsplasser. Den foreslåtte utbyggingen i Søkkunda vil øke antall fast ansatte fra 5 til 7, hvilket for vår bedrift er betydelig. Samtidig kan nevnes at antall innbyggere i Stor-Elvdal de siste årene har vært i stor nedgang.

Når det gjelder andre interesser heter det i særutskriften:

"Hva angår brukerinteresser, innehar området ingen utpreget stor verdi. Den mest fremtredende aktiviteten innen området er jakt, men kommunen anser at jaktutøvelsen i liten grad blir påvirket av tiltaket. Når det gjelder friluftsliv og fiske benyttes området litt til fritidsfiske. Fiske vil bli noe berørt i de strekninger som ligger nedstrøms inntakene og ned til kraftverkene, men gjennom foreslått minstevannføring vil evt. forringelse av dette til dels avbøtes gjennom dette. Området er også preget av stor aktivitet innenfor skogbruk, og det er godt utbygd veinett i området."

Dette er en beskrivelse vi mener er korrekt i forhold til de faktiske forhold. Hensynet til fiske og vannlevende organismer er medvirkende til at tiltakshaver har foreslått en minstevannføring på 2,5 x alminnelig lavvannføring. Tiltakshaver er av den oppfatning at det fra utbyggers side er foreslått en langt høyere minstevannføring enn det som fra utbyggeres side er vanlig.

"Når det gjelder massedeponier, uttak og anleggsveier bør en i størst mulig grad benytte eksisterende anlegg og uttak."

Tiltakshaver vil her kommentere at det er lagt opp til i hovedsak å benytte de eksisterende masseuttak i størst mulig grad. Så langt i planleggingen ser vi ikke behov for større deponi. Overskuddsmasser vil bli benyttet i forbindelse med terrengmessige etterarbeider, evt. overskudd vil bli kjørt til eksisterende massetak for lagring. I forbindelse med utbyggingen av Veslefallet Kraftverk fikk tiltakshaver lov av NVE til å benytte utsprengte fjellmasser fra tunnel i eiers virksomhet. En god del er brukt i forbindelse med veivedlikehold. De resterende fjellmassene vil bli knust til pukk og benyttet i forbindelse med rørleggingen. Fjelldrøponiet i Veslefallet Kraftverk vil da kunne brukes opp og drøponiet tilbakeføres til naturtilstand.

Hedmark fylkeskommune

(...)

Hedmark fylkeskommune vurderer Søkkunda til å være et gjennomregulert sidevassdrag til Glomma, uten fiskeoppgang fra Glomma, på utbygningsstrekningen kun en glissen og småvokst ørretbestand, og at fisket på denne strekningen er av liten verdi. Derimot påpekes verdien av fiske oppstrøms Myklebysetra. Tiltakshaver mener Hedmarks fylkeskommunes beskrivelse av fakta på dette området er korrekt.

I tillegg kan nevnes at det i kort gangavstand fra setra har tiltakshaver en stor kulturhistorisk tømmerkistedam under rehabilitering. Når denne blir ferdig, vil den gi et fint vannspeil og en flott fiskeplass i det mest beferdede området på Mykleby.

Fylkeskommunen tar opp spørsmålet om hvordan Myklebysetra er vurdert i kommunens planverk som setermiljø/kulturlandskap og hva tiltakene kan bety for kulturlandskapet.

I kommunens arealplan står det følgende om seterområder:

”3.3 Kulturlandskap og seterområder

Kulturlandskap er landskap som er påvirket av menneskelig virksomhet og omfatter både dyrket jord, beitearealer og menneskepåvirket skog og utmark. Kulturlandskapet er i stadig forandring men endringene skjer ofte langsomt.

Prosjektet ”Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap” i 1992-94 registrerte fem landskap i Stor-Elvdal. Atnbrua og Koppangsøyene er registrert i klasse 1 som spesielt verdifulle områder. Sollia i klasse 2 som verdifulle områder. Og Gåla og Evenstad i klasse 3 som andre registrerte områder.

De mange seterområdene i kommunen utgjør en annen kategori kulturlandskap. Det er i alt 54 seterområder i Stor-Elvdal (vedlegg 3) og 5 i Ringebu som tilhører gårder i Stor-Elvdal.

Av det totale antall seterområder er det bare få som er intakte og representerer verdifulle innslag i landskapet. Disse vil kommunen gjennom retningslinjer for seterområder oppfordre til å ivareta.”

Videre i står det under Utfyllende bestemmelser:

”1.5 Seterområder

I tabell 2 er det gitt en oversikt over seterområdene i Stor-Elvdal. Noen anses å ha store kulturverninteresser mens andre er noe mindre bevaringsverdi.

Det er utarbeidet retningslinjer for utnyttelse av seterområdene. Hovedmålet med retningslinjene er å ta vare på seterlandskapet og seterbebyggelsens særegenhet.”

Retningslinjer for utnyttelse av setereiendommer:

- 1. All ny bebyggelse innenfor seterlandskapet bør underordne seg den eldre seterbebyggelsen i størrelse, form, farge og materialvalg. Ny bebyggelse bør plasseres slik at tundannelsen blir beholdt eller forsterket. Naturmateriale som stein, tre og torv bør benyttes som byggemateriale.*
- 2. Det tillates ikke oppført nye fritidshus på setervollen.*
- 3. Verandaer bør ikke oppføres. Uteplasser bør legges på terreng.*
- 4. Setereiendommer som benyttes til fritidseiendommer kan tillates utbygd med opprinnelig bygningsvolum. Bygningene bør da plasseres på de gamle hustuftene og ha samme størrelse og utforming som opprinnelig bygg. Fjøs, låver og andre uthus skal tilstrebes sitt opprinnelige utseende, også når disse brukes på annen måte enn opprinnelig.*
- 5. Setervollene bør ikke tilplantes, og tilgroing med trevegetasjon bør unngås. Planting av bær og prydbusker, samt enkelte trær inntil bygningene som antas å forbedre totalmiljøet kan gjøres. Gjerder rundt setervoller bør holdes ved like.*
- 6. Det bør ikke etableres luftstrekk over/gjennom setervollene. Videre bør terrenginngrep ved framføring av veger, og ved bygging av nye bygg skje skånsomt og i henhold til lokal byggeskikk, jf. punkt 1.”*

I kommunens planarbeid ble Myklebysetra ikke regnet som en av de 13 setrene som var bevaringsverdige. Grunnet nybygde hytter på selve setervollen og en del ikke tidsriktige restaureringer ble Myklebysetra ikke ansett som bevaringsverdig, men seterområdet har så stor kulturvernverdi at den er underlagt de over nevnte retningslinjer for utnyttelse av seterområdet.

Seterområdet omfatter det tidligere umatrikulerte setersameiet som omsluttet alle de opprinnelige setereidommene, ca. 30 i tallet. Området utenfor seterområdet, er bebygget med hytter, særlig på 1960- og 1970 tallet. I dette området er det i godkjent kommuneplan tillatt med itetting av inntil 10 tomter, samt et godkjent høystandard hyttefelt på 20 hytter.

Kulturlandskap/-kulturvern på setra var ikke til hinder for disse tiltakene som fant sin endelige avgjørelse i Miljøverndepartementet. Det nye hyttefeltet ligger nærmere inntaksdammen til tiltaket Styggberget enn den gamle setervollen. I det det er tiltakshaver som både står for en eventuell utbygging av Styggberget Kraftverk og det nye hyttefeltet, må det bli tiltakshavers vurdering om tiltaket vil få negative konsekvenser for salg av hyttetomter. Inntaksdammen er ikke synlig fra det nye godkjente hyttefeltet, langt mindre fra setervollen. Inntaksdammen til Styggberget Kraftverk er planlagt først ca. 1 km nedenfor setra og blir ikke synlig verken fra setra eller veien til setra.

(...)

Konklusjonen må etter tiltakshavers syn bli at det kun er selve seterområdet som har kulturlandskapsmessig verdi. Tiltakshaver har heller ikke – som noen feilaktig tror – planlagt tiltak i dette området.

(...)

Tiltakshaver ønsker å bevare kullgropene som en del av kulturminneverdiene på eiendommen. Viser til brevets vedlegg, Rapport fra arkeologisk registrering i forbindelse med Styggberget kraftverk – Stor-Elvdal kommune, nest siste side som viser anleggsdeler i nærheten av kullgropene. Kartet i konsesjonssøknaden (vedlegg 1) som fylkeskommunen har tatt utgangspunkt i, angir en større avstand mellom rørgatetraséen og veitraséen enn det som blir reelt. Dette for på kartet å kunne vise at disse går parallelt uten at kartsymbolene dekker hverandre. Teknisk plan vil ha detaljkart over veitraséer og rørtasé hvor det klart vil framgå at rørtaséen vil gå umiddelbart utenfor veigrøften. Det innebærer at veitraséen vil bli liggende lenger sør, på fastmark på sørsiden av myra, for så å knekke noe før ned til kraftstasjonen. Dette er vist på nedforstående kart (kartgrunnlag fylkeskommunens kart). Endringene vil sikre at kullgrop 157679 og 157680 vil få nødvendig sikringsone på sørsiden samt at grop 157680 ikke blir liggende som en isolert øy mellom anleggsdelene. Av hensyn til kullgrop 157689 flyttes riggområde som foreslått av fylkeskommunen lenger nordover nær inntil massetaket.

(...)

Konklusjonen er at ved disse endringene vil utbyggingen ikke berøre kullgropene som kulturminner. Kullgropene skal dermed være sikret vern.

Fylkesmannen i Hedmark

”...

Fylkesmannens faglige vurderinger av søknaden som gjelder Kolåsmyrfallet

Tiltakshaver mener at presiseringen fra Fylkesmannen om at ingen Inon-områder, verneområder etter naturmangfoldloven eller sikrede friluftsområder blir berørt, er viktig særlig tatt i betraktning av at tiltakshaver har fått over ¼ av eiendommen sin vernet etter naturmangfoldloven. Det at de vernede områdene og Inon-områdene ligger oppstrøms Myklebysetra, forteller noe om hvor de naturfaglige viktige områdene i området befinner seg.

(...)

Under en lærerik 2 dagers befaring med fylkesmannen deltok representanter fra tiltakshaver. Området under og inntil fossen Kolåsmyrfallet ble nærmere undersøkt, og resultatet av befaringen stemmer godt overens med resultatet av den biologiske undersøkelsen til Miljøfaglig Utredning AS – om at det ikke ble observert noen spesielt fuktighetskrevede arter.

(...)

Under fylkesmannens samlede vurdering av søknadene i forhold til naturmangfoldloven fra side 5 understreker fylkesmannen at det er for lite kunnskap om konsekvensene av en overføring av Hortabekken for fuktighetskrevede arter og akvatiske organismer. Slik vi leser fylkesmannens brev er denne mangelen av mer generell karakter og gjelder alle bekkekløfter hvor man vurderer utbygging.

Tiltakshaver mener ut fra sin erfaring med Storfallet som ble bygget ut i 1916, at de momenter som gjelder for Storfallet i enda større grad vil gjelde for bekkekløften i Hortabekken (Hortabekken er trangere og mer nordvendt, samt har noe rikere berggrunn). Det er 3 elementer som er viktige for de planter, moser og lav som er fuktavhengige i dette området ved og nedstrøms overføringen/Hortabekkfallet.

- 1. Området ligger undereksonert for sollys(nordvendt). Temperaturen varierer mindre over døgnet og dermed er opptørkingen mindre her enn i områdene rundt.*
- 2. Et grunnvannsig fra sidene på canyonen med de over- og bakenforliggende kvartærgeologiske avsetningene sørger for et jevnt tilsig av fuktighet langs bergveggene. Dette kan bl.a. om vinteren sees ved at det dannes isformasjoner på bergveggene.*
- 3. Ved flom i Hortabekkfallet forstøves vann som driver noe nedover bekkekløften avhengig av flommens størrelse.*
- 4. Hovedfunnene ble ikke gjort i selve fossejuvet, men i en nabokløft i umiddelbar nærhet. Artene er dermed ikke direkte avhengig av vannet som renner gjennom fossen.*

*Etter å ha deltatt på befaringen sammen med fylkesmannen kan vi ha forståelse for fylkesmannens vurdering av betydningen av Hortabekkfallet for de fuktighetsakrevede artene som er funnet. Samtidig vil vi påpeke at vi i konsesjonssøknaden har vist at det er gjort betydelige funn i andre elver/bekker i nærområdet (Stor-Elvdal og Ringebu kommuner) av bl.a. Trådragg. Som eksempel er Trådragg (*Ramaline thrausta*) registrert i en større forekomst i Trya, et lignende vassdrag på vestsiden av Glomma mellom Søkkunda og Koppang. Her foretok Siste Sjanse registreringer i nedre del av Tryavassdraget, samlet i notat 2006 – 14. Fra denne rapportens side 13:*

”I tillegg til å forekomme på bergvegger i nedre del av kløfta, ble trådragg registrert på 15-20 grantrær på et flatt flompåvirket parti langs elva lengst nordvest i avgrenset naturtype.... , og forekomsten langs Trya er den rikeste og best utviklede vi kjenner til på Østlandet.”

Tatt i betraktning av at overføringen av Hortabekken gir billige kilowattimer i et allerede regulert og utbygget vassdrag, og at det finnes betydelige registreringer av trådragg og tilsvarende fuktighetskrevede arter i nærliggende vassdrag i kommunen, samt i sideelvene til vernede Imsa, bør det etter tiltakshaver syn gis tillatelse til overføring av Hortabekken.

For både fylkesmannen og NVE som behandler konsesjonssøknader, vil ofte spørsmålet være om å si ja eller nei til en utbygging grunnet funn av fuktighetskrevede arter. Velger man å avslå, kan det bl.a. være fordi man ikke kjenner konsekvensene av redusert vannføring for disse

artene. Overføring av Hortabekken er kun en enkel inntaksdam og en overføringskanal som i stor grad vil følge en eksisterende skogsbilvei. Denne overføringen koster ikke mer enn at tiltaket er reversibelt.

For at man skal kunne skaffe seg et kunnskapsgrunnlag om virkningene som også vil ha overføringsverdi til andre tilsvarende områder, foreslår tiltakshaver at tiltakshaver gis midlertidig tillatelse til overføring av Hortabekken i 10 år mot at tiltakshaver:

I samarbeid med fylkesmannen registrerer fuktighetskrevende arter i kløften ved Hortabekken før overføringen idriftsettes. Tiltakshaver registrerer hvert annet år mulige endringer i de registrerte forekomstene. Det utarbeides rapporter om funnene. Etter 10 år utarbeides sluttrapport. Vurdering av sluttrapporten danner grunnlag for om overføringen skal gis varig konsesjon eller ikke. Dersom videre drift av overføringen ikke tillates, skal tiltakshaver fjerne tappeluken i dammen og stenge overføringen permanent

(...)

Tiltakshaver er enig i fylkesmannens konklusjon som vi leser slik at det er menneskelig aktivitet som er utfordringen for villreinen og ikke anleggene i Søkkunda. Således er det aktiviteten til hytteeierne på Myklebysetra som er utfordringen for villreinen.

(...)

I tillegg til forhold for fisken er dette hensynet ivaretatt ved at det er foreslått en minstevannføring sommer på 2,5 x alminnelig lavvannføring. I tillegg vil tilløpet fra flere mindre bekker og tilsig fra terrenget nedstrøms inntaket sørge for ytterligere vannføring.

(...)

Tiltakshaver har selv etter at hørings svarene er innkommet, foretatt egne befaringer til Seteråsen og nordsiden av Myklebyskarven for på avstand å se om anleggsdelene vil synes herfra. Ut fra denne befaringen kan vi ikke se at noen av disse vil være synlige. Vi deler derfor fylkesmannens vurdering.

(...)

Tiltakshaver vurderer det slik at tapet av skogareal/landbruksareal mer enn oppveies av den økte kraftproduksjonen. Vi deler fylkesmannens syn om at det er ønskelig å legge til rette for ulike former for tilleggsnæringer, herunder kraftproduksjon, på landbrukseiendommer for å sikre drift og bosetting.

Fylkesmannens faglige vurderinger av søknaden som gjelder Styggberget

Med unntak av momentene rundt overføringen av Hortabekken, er fylkesmannens argumenter for utbygging av Styggberget svært lik Kolåsmyrfallet (alternativ B). Kort oppsummert er dette:

Inon-områder blir ikke berørt

Verneområder etter naturmangfoldloven blir ikke berørt

Sikrede friluftsområder blir ikke berørt

Ved befaringen ble det ikke registrert spesielt interessante arter eller lokaliteter

Liten påvirkning på villreinen

Inngrepene har marginal landskapsmessig virkning

Legger til rette for tilleggsnæring på landbrukseiendom

Fylkesmannens samlede vurdering av søknadene i forhold til naturmangfoldloven

Når det gjelder avsnittene om kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet og kostnadene ved miljøforringelse, vises det til våre kommentarer over om overføring av Hortabekken og mulighetene for å etablere et eget prosjekt for å dokumentere virkningene for fuktighetskrevende arter og akvatiske organismer.

Når det gjelder minstevannføring om vinteren viser vi til omtalen av dette som er gjort i konsesjonssøknadene. Dersom vi får forskjellige krav til minstevannføring vil driften av reguleringen vanskeligjøres og vi vil lide et reguleringstap i det vi får ulike kjøringsregimer for de ulike anleggene. Vi ber om at de samme vurderingene som ble gjort ved konsesjonsvurderingen av Veslefallet i 2008, også må bli gjeldende for de omsøkte anleggene. I vår dialog med ulike biologer har de poengtert viktigheten av mer vann gjennom forsommer og sommer. Vi legger merke til at fylkesmannen ikke er kategorisk om krav til vintervannføring, men ber NVE vurdere dette. Dersom det av NVE vedtas krav om minstevannføring om vinteren, ønsker vi å redusere sommervannføringen for begge anlegg til alminnelig lavvannføring. Vi mener det biologisk sett er en dårligere løsning enn den vi har foreslått.

Under avsnittet økosystembelastning og samlet belastning konkluderer fylkesmannen med følgende:

"Da Søkkunda allerede er utbygd med et reguleringsmagasin i Møklebysjøen og kraftverk i Storfallet og Veslefallet, mener Fylkesmannen likevel at det kan være hensiktsmessig å samle naturinngrepene i dette vassdraget, forutsatt at Hortabekken ikke berøres av tiltaket."

Med unntak av konklusjonen om Hortabekken, deler tiltakshaver fylkesmannens vurdering om at det må være riktig å samle naturinngrepene i Søkkundavassdraget som både er regulert og utbygget.

I det konklusjonen er en oppsummering av de over kommenterte faglige vurderinger, velger tiltakshaver ikke å kommentere denne utover at fylkesmannen under de gitte forutsetninger anbefaler at disse søknadene innvilges.

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten

Villreinnemnda aksepterer utbygging av Kolåsmyrfallet ut fra at tiltaket ligger relativt langt nede i vassdraget. Tiltakshaver noterer seg dette.

For Styggberget frarås en utbygging ut fra at dette anlegget ligger nærere villreinens leveområde, fare for at tiltaket kan gi negative konsekvenser, at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt og at konsekvensvurdering i forhold til villreinen ikke er foretatt.

(...)

Tiltakshavers erfaring basert på sett rein-skjema (som alle villreinjegere fyller ut fra 20. august og ut september) viser at villreinen bruker området i sør langt mindre de siste 10-12 årene enn tidligere. Dette er også en vesentlig del av bakgrunnen for at merkeprosjektet ble satt i gang. Denne reduksjon i bruk kan bekreftes av tiltakshavers ansatte utmarksforvalter og oppsyn. Den reduserte bruken av området tilsier etter tiltakshavers mening at observasjonsområdet har mindre betydning for villreinen enn tidligere antatt. Utover anleggsperioden vil tiltakene gi lite trafikk. I tillegg er det viktig å være klar over at det i denne delen av villreinområdet ikke er rein fra siste del av september til begynnelsen av juni, da villreinen holder til på fjellet og lengre nord i vinterhalvåret. Dersom det skulle være noen rein i nærheten av utbyggingsområdet om sommeren, er dette et tidspunkt hvor reinen er i en overskuddssituasjon og ikke er spesielt sårbar.

Vi kan ikke se at de tekniske installasjonene kan ha innvirkning på villreinen og viser i denne sammenheng til fylkesmannens uttalelse.

Vi noterer oss at villreinnemnda først ønsker å gi en endelig uttalelse etter en felles befaring. Vi mener nemnda, som offentlig organ, må overholde de frister som er satt.

Naturvernforbundet

(...)

Tiltakshaver oppfatter uttalelsen fra Naturvernforbundet som emosjonell og med lite og dertil feil innhold av fakta. Vi finner det allikevel nødvendig å kommentere enkelte påstander.

Utover damfeste og fundament for kraftstasjoner kan vi ikke se det er behov for sprengning av fjell. Dette er annerledes enn for utbyggingen av Veslefallet hvor det ble drevet ca. 670 meter tunnel.

Tiltakshaver kan ikke se at det er et argument at en utbygging av Styggberget kommer i konflikt med høyfjellsområdet i Rondane. Inntaket ligger langt under tregrensen. I tillegg ligger hytteområdet på Myklebysetra oppstrøms og nærmere høyfjellet.

Flere steder i rapporten kritiseres den miljøfaglige utredningen som er utredet for området. Etter vår viten er utredningen foretatt etter de felles retningslinjer som forefinnes og som er vedtatt mellom Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet. Slik vi har forstått det, er firmaet Miljøfaglig Utredning AS regnet som et av de mest seriøse i bransjen. At fylkesmannen etter 2 dagers befaring kom til samme funn og konklusjoner, styrker den faglige tyngden til miljøutredningen.

Naturvernforbundet skriver følgende:

”Et hovedproblem med de omsøkte kraftutbyggingene er nettopp at de spiser seg inn i et stort, sammenhengende naturområde, som blant annet omfatter det som gjerne betegnes Rondane Sør.”

Dette er etter tiltakshavers mening en feil beskrivelse av fakta. Som fylkesmannen skriver i sin høringsuttalelse

”Tiltaket berører verken INON-områder, verneområder etter naturmangfoldloven eller sikrede friluftslivsområder.”

Videre skriver Naturvernforbundet om hyttebygging i området:

”Samtidig ser en at enkelte områder også unntas fra utbygging. Dette gjelder blant annet for en planlagt hytteutbygging i dette området av Stor-Elvdal, der den planlagte utbyggingen, som var vedtatt av kommunen, ble stoppet av Fylkesmannen i Hedmark – nettopp av hensyn til villreinstammen.”

Beskrivelsen er etter tiltakshavers oppfatning ikke korrekt. Et nytt hytteområde på 20 høystandard tomter er godkjent, det samme gjelder itetting med 10 tomter i eksisterende hyttefelt. En utvidelse av høystandardfeltet utover 20 tomter ble ikke godkjent. Fylkesmannens standpunkt – som vi kjenner godt til – er at økt hyttebygging og økt menneskelig ferdsel er et problem for villreinen. Derfor bør det tillegges betydelig vekt når fylkesmannen – som vanligvis ofte retter innsigelser mot kommunenes planer, anbefaler utbygging i Søkkunda.

Når det gjelder kulturlandskap, fisk og friluftsliv, viser vi til våre kommentarer angående uttalelsen fra Myklebysetra Vel.

Når det gjelder fossefall spesifikt, synes vi det kan være interessant å nevne at selv etter utbygging av Storfallet i 1916 (ombygget 1990) har området rundt Storfallet vært tilholdssted

for fossekall. Det ser i tillegg ut til at den trives spesielt godt ved undervannet under selve kraftstasjonsbygget. Tilsvarende observasjon ble gjort i gårdskraftverket, Ellingsbekken mikrokraftverk, hvor fossekallen har bygget reir under selve kraftstasjonen. Det kan nevnes at før utbyggingen var det ikke fossekall på denne strekningen av Ellingsbekken. Vår erfaring er at fossekallen er tilpasningsdyktig og at den også utnytter anleggsdeler som undervannet i kraftstasjonen.

Myklebysetra Vel

” ...

Vi tok ikke kontakt med Myklebysetra Vel under planleggingen av kraftverkene, da vi ikke kunne se at tiltakene hadde påvirkning for Myklebysetra. I ettertid ser vi at vi kunne ha orientert om våre planer før de ble lagt ut på høring.

Vi velger ikke å kommentere det som har med de sentrale myndigheters energipolitikk, men velger å konsentrere oss om de faktiske innvendingene mot de 2 utbygningene.

På side 4 står følgende:

” bør minst den alminnelige lavvannføringen være tilbake. Minstevannføringen beskrevet i konsesjonssøknaden er ikke i nærheten av å imøtekomme dette.”

Dette er ikke korrekt da tiltakshaver har tilbudt 2,5 x alm. lavvannføring nettopp av hensyn til fiske og akvatiske organismer, relativt den samme minstevannføringen som for Veslefallet Kraftverk. Tiltakshaver viser i tillegg til fylkesmannens uttalelse hvor det ikke bes om høyere minstevannføring om sommeren.

På samme side kommenteres reguleringen av Myklebysjøen. Vi kan ikke se at bygging av nye dammer etter flommen i 1995, bl.a. etter pålegg fra NVE, angår angjeldende søknader. Tiltakshaver står fast ved at utbyggingen av Kolåsmyrfallet og Styggberget som er beliggende nedstrøms Myklebysetra, ikke vil påvirke vannføringen gjennom setra, slik det feilaktig påstås fra velet.

Velet bruker som argument at 70-80 % av nærområdet brukes som turområde. Tiltakshaver mener det er en korrekt beskrivelse som fylkeskommunen og kommunen har poengtert at det er de øvre områdene over Myklebysetra som i størst grad benyttes. Dette bekreftes bl.a. av kommunens løypeplan, hvor samtlige merkede skiløyper på Mykleby går parallelt med høydekotene på setra eller over setra høyere opp mot fjellet. Når det gjelder turløyper, er stien opp til Myklebyskarven godt benyttet, det samme er skogsbilveien opp til Myklebysjøen og til dels traktorveien inn til Søkkundsetra i naturreservatet. Stien langs Søkkunda (Rastveien) er lite benyttet selv etter oppmerking. De vedlagte bildene illustrerer godt den faktiske bruken og den relative bruksforskjellen mellom disse stiene. I tillegg har velet satt ut bord og benker ved tømmerkistedammen over setra og ved avtaket av veien til Søkkundsetra, noe som ikke finnes nedstrøms setra.

(...)

Når det gjelder velets utlegninger om kommunale planprosesser viser vi til det som vi har skrevet under svaret fra Stor-Elvdal kommune, men presiserer at alle planer har vært gjennom omfattende utredninger, høringer og politiske flertallsvedtak. Vi mener også Myklebysetra Vel må forholde seg til de politiske prosesser og vedtak. Oss bekjent har de ikke hatt verken innspill eller innvendinger til disse.

Når det gjelder hytteutbygging på Myklebysetra vises til det som er skrevet ovenfor under Naturvernforbundet. Velet bør innse at for villreinen er det aktiviteten til velets medlemmer som er problemet, ikke de omsøkte utbygginger. Vi konstaterer at Fylkesmannen har hatt innvendinger mot hyttebygging og økt ferdsel, men er positiv til de omsøkte tiltakene.

Velet kritiserer utredningene som ligger til grunn for konsesjonssøknader. Tiltakshaver viser til det som er kommentert over under Naturvernforbundet.

Når det gjelder fiske viser vi til fiskebiolog Nashoug sin rapport. I konsesjonssøknaden har vi benyttet hans beskrivelse av at ørrebestanden på strekningen er glissen. Nashoug er etter det vi har fått opplyst, meget godt opplyst om fiskeressursene i Hedmark, ørret spesielt og han er en mye brukt fiskebiolog. På side 10 i velets uttalelse framstilles det som om at elvefisket er ødelagt fordi Kvitåa er regulert. Det nevnes ikke at viktige fiskeområder langs Søkkunda innover i Søkkunddalen er uregulert og en del av Hemmeldalen naturreservat. Vi konstaterer for øvrig et utstrakt fiske i Kvitåa selv om dette påstås ødelagt.

Tiltakshaver skal ikke påstå at det blir et bedre fiske nedstrøms setra etter utbygging. Men med den minstevannføring som er foreslått, mener tiltakshaver at de positive virkninger av utbyggingen langt overstiger reduksjonen av andre verdier.

(...)

Kartet illustrerer at det meste av Søkkundas beste fiskeområder forblir uendrede. Selv på utbygningsstrekningen vil det med forslaget til minstevannføring fortsatt gi rom for fiske. Alle vann, tjern og bekker er åpne for fiske mot å løse fiskekort. I tillegg til fiske i Søkkunda omfatter dette Rogna og deler av Åstå og Søndre Eldåa's nedbørsfelt. Fiskemulighetene i området vil selv etter utbygging være svært gode.

Vi er overrasket over velets reaksjon. Vi har i ettertid konstatert at mange hytteeiere og lokale brukere av seterområdet og områdene rundt ikke deler velets vurderinger. Vedlagt følger brev vi har fått. Følgende er inntatt fra brevet fra Ingar Helseth:

"Påstander om en utstrakt bruk og store fiskefangster i Søkkunda nedstrøms Myklebysetra kjenner jeg meg ikke igjen i. Jeg er selv en av de få som en gang i blant tar turen nedover langs åa for å prøve fisken, som regel på sensommeren. Det inntrykket man får er rett og slett at dette er et lite brukt område med igjengrodde krøtetråkk og elvekanter uten åpne stier. Ikke har jeg fått mye fisk og det er kun unntaksvis at jeg har møtt på andre personer de gangene jeg har vært i området. Min påstand er at bruken av dette området er meget begrenset med henblikk på fiske og friluftsliv. Vinterstid har jeg verken sett eller hørt noe om at området blir brukt til å gå skiturer! De områdene som i hovedsak blir brukt til alle de nevnte formålene ligger i motsatt retning fra Myklebysetra, vestover i retning Rognsjøen, Myklebysjøen og Søkkundasjøene. Jeg kan ikke forstå at utbyggingene skal få så store negative konsekvenser for fiske og friluftsliv i området rundt Myklebysetra som enkelte hevder."

Tidligere skogbestyrer for Borregaard Skoger, Mård Stenersen, skriver i sitt brev følgende:

"... I hele denne perioden har jeg knapt sett mennesker på strekningen langs Søkkunda, og lokalt er denne strekningen ikke kjent for å være godt. Fra setra og innover i øvre deler av Søkkunda, samt fiskere langs Kvitåa, Rognsjøbekken, Svartbekken, Rognsjøen, Myklebysjøen har jeg ofte påtruffet fiskere og turgåere. Alle disse områdene har hele tiden vært åpne for kortsalg."

Dagh Bakka skriver:

”Undertegnede var ansatt som utmarkskonsulent på Kiær Mykleby i 1991, som utmarksforvalter i perioden 1995-1998 og innleid jaktkonsulent 1999 til 2005. I perioden 1996-1998 var det også ansatt en jaktelev (praktikant) på eiendommen. En av arbeidsoppgavene til undertegnede og jakteleven var jakt- og fiskeoppsyn. Fiske med håndredskap var tillatt i alle bekker, elver, tjern og sjøer mot løsing av fiskekort. I følge dagboknotater fra den perioden foregikk fiske hovedsakelig i Myklebysjøen, Lille Myklebysjøen, Helgetjern og Rognsjøen, samt i bekkene/elvene Kvitåa, hovedsakelig i øvre delen langs Børtna og Søkkunda, fra Mykleby Seter til Myklebyseter. I følge rapportbøkene ble det bare observert trolig fiske i Søkkunda nedenfor Myklebyseter en gang, i juli 1991. Det ble observert to mopedder ved broen over Søkkunda ovenfor Storfallet kraftverk, men mopedeierne som trolig fisket, ble ikke observert. Fiske i Søkkunda nedenfor Myklebyseter var i denne perioden veldig lite utbredt.”

Dagens skog- og utmarksforvaltere, Kjell Åge Fredheim og Kim Storstein Jönsson, hos tiltakshaver skriver følgende:

”...områdene rundt nedre deler av Søkkunda har vært jevnlig frekventert. I den perioden har jeg ikke truffet folk som har fisket eller gått på tur nedenfor Myklebysetra. Derimot har jeg ved flere anledninger truffet folk som har fisket ovenfor setra og da hovedsakelig i kulper i Søkkundalen.

”...Jeg har hatt hovedsakelig oppsyn og viltstell som mine oppgaver og derfor vært ute i terrenget omtrent daglig hele året. Jeg har heller ikke møtt folk i de områdene som beskrevet, i den perioden jeg har vært ansatt.”

Vi konstaterer at forfatterne av disse brevene, som alle ferdes i disse områdene året rundt, beskriver en bruk av områdene nedenfor setra som vi mener er i samsvar med de faktiske forhold.

På side 13 skriver velet at anleggsarbeidene vil synes fra et utkikkspunkt fra Seteråsen. Vi har selv vært på utkikkspunktet. Anleggsdelene vil ikke synes herfra. Dessuten er det eldre ungskog her som framover og for en periode på 60-80 år vil dekke all utsikt fra punkt. For å undersøke om mulig synlighet fra det populære utfartsstedet Myklebyskarven (se bildet over med stien), foretok tiltakshaver egen befaring og tok bilde fra nordenden av Myklebyskarven mot anlegget Styggberget. For det første ligger de synlige anleggsdelene nede i elvejuvet. I tillegg blokkerer Styggberget (markert skogås mellom Myklebyskarven og Søkkunda) innsyn mot elvejuvet herfra, se nedenforstående bilde. Det er altså ikke mulig å se noe av de planlagte utbyggingene herfra.

(...)

Bjørn Tore Fremgården, Fredrik Eng med flere.

Vi viser til uttalelser fra diverse enkeltpersoner.

Da uttalelsene inneholder de fleste elementer som er kommentert over under våre kommentarer til Myklebysetra Vel, vises det til våre merknader til denne uttalelsen samt til Naturvernforbundet.

I en av uttalelsene legges det ved bilder fra anlegget av Veslefallet Kraftverk som er under utbygging. Etter betydelige flomskader på vår eiendom etter pinseflommen 2011, fikk vi utsettelse på å gjøre i stand utearealene til oktober 2012. Vi synes det er upassende å bruke dette mot tiltakshaver. Tiltakshaver mener store deler av anleggsområdet i stor grad vil bli

tilbakeført til naturtilstand etter at vegetasjonen får reetablert seg etter noen år. Vår erfaring er at det i skogområder går relativt raskt.

Konklusjon

Stor-Elvdal kommune, Hedmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Hedmark er under forskjellige forutsetninger positive til utbygging av Kolåsmyrfallet og Styggberget Kraftverk. Vi kan forstå at enkelte andre har problemer med å akseptere at det skal skje en endring i dagens tilstand. Vi mener allikevel at få utbygginger så entydig støttes av viktige offentlige aktører.

Miljøvirkningene av utbyggingene blir minimale. Prosjektene ligger i et utbygget og regulert vassdrag. Tiltakshaver mener at friluftsjnteresser eller andre tenkelige interesser i svært liten grad blir berørt.

Tiltakshaver mener at Kolåsmyrfallet og Styggberget Kraftverk må være nær ideelle småkraftprosjekt både for utbygger, miljømessig og samfunnsøkonomisk.”

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Bjørn Tore Fremgården hadde følgende oppsummering og kommentar datert 21.09.2012 etter NVEs sluttbefaring av Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk 07.09.2012.

” ...

- *Under befaringen ved Styggberget kraftverk ble det ved befaring av stedet der det er tenkt bygget demning i Søkkunda, ikke vist i terreng eller på kart hvor nært dette demningsanlegget vil komme hyttebebyggelsen på Myklebysetra, dette fordi utbygger valgte en annen vei inn til stedet, enn at man gikk fra selve setra og ned til demningen, via de stier som er der. Hadde dette blitt gjort hadde også blant annet NVE sett hvor fysisk nært selve damanlegget kommer hyttebebyggelsen.*
- *Det ble også under befaringen ved stedet for dambyggingen sagt av utbygger at disse hadde tenkt enn annen driftsform enn det som det er søkt for, for meg som lekmann, så er jeg ikke sikker på hva dette innebærer. Det var noe med start/stopp kjøring.*
- *Det fremkom også at det er flere instanser som er i mot eller kritiske til en utbygning av anlegget Styggberget Kraftverk. Dette da spesielt med henblikk på Villreinbestanden som er i området, og hvilke konsekvenser utbygningen vil få på denne Villreinstammen i området, da Styggberget kraftverk er i randsonen for beiteområdet for Villreinen i området. Jeg har også i min egen høringsuttalelse påpekt at det ikke foreligger slike konsekvensutredninger, og at den grunn krever at utbygger ikke gis konsesjon for utbygging av Styggberget Kraftverk.*

Jeg er også meget kritisk til at utbygger gis konsesjon på flere småkraftverk i dette vassdraget. Min oppfatning av småkraftverk, er at dette er "små" anlegg som ikke gir store miljømessige inngrep, eller at slik utbygging ikke blir foretatt i hele vassdragets lengde. Noe som vil bli en realitet her dersom utbygger for konsesjon på ytterligere to anlegg i Søkkunda. Det er per i dag allerede to kraftverk i Søkkunda. Da er min oppfatning at dette må holde med henblikk på det store inngrepet nå ytterligere to anlegg vil gi. Under befaringen den 7. september fikk vi alle se hvordan rørgata blir i terrenget, da vi passerte veslefallet Kraftverk, lengst ned i Søkkunda. Et slikt inngrep i naturen helt opp til Myklebysetra er ikke akseptabelt. Det er også blitt stoppet utbygning i nærliggende vassdrag den senere tid, det kan da nevnes Hovda. Da mener jeg at Kiær-Mykleby ikke kan få konsesjon for ytterligere utbygging, både med hensyn til miljøet (fisk,

rødlistearter som Harekjuke), Villreinstammen i området og de berørte hytteeiere. En ytterligere utbygging vil forvandle Søkkunda til et eneste langt industriområde fra RV 20 til Myklebysetra.

- *Jeg har også hele tiden vært svært kritisk til søknaden fra utbygger om minstevannføring i Søkkunda på 360 l/s. Dette er i realiteten en tørrlegging av Søkkunda. Ved befaringen den 7. september så en at elva per dato ikke har særdeles stor vannføring, selv etter både regnperioder og normalt tilsig av vann.*

Min konklusjon er at jeg fraråder NVE å gi utbygger Kiær-Mykleby konsesjon på ytterligere to anlegg i Søkkunda.”

Eidsiva Nett AS v/Roger Nebylien kom med følgende tilleggsinformasjon datert 15.10.2012 etter NVEs sluttbefaring 07.09.2012. Informasjonen i brevet gjengis her uten vedlegg:

”...

Vi viser til befaring og samtaler 07.09.2012 vedrørende behov for en mer samlet oversikt i forhold til de småkraftverk som er til behandling hos NVE i det aktuelle området.

Dagens situasjon er at de eksisterende kraftverkene Veslefallet og Storfallet ved høy produksjon kjøres mot Koppang transformatorstasjon i normal drift. Det aktuelle nettet er en gjennomgående forbindelse på ca. 6 mil mellom transformatorstasjonene Koppang og Rødsmoen. Det er tidligere i brev den 23.02.2011 vedlagt søknadene oppgitt at det minst må tas ut 3 MVAr ved en effekt på 7,7 MW for Kolåsmyrfallet kraftverk og Styggberget kraftverk i det aktuelle området.

For å tilknytte Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A 5,0 MW eller alternativ B 4,6 er det et vilkår at Veslefallet kraftverk får stabil drift mot Rødsmoen transformatorstasjon ved høy produksjon (4,88 MW). Det samme gjelder tilknytning av Styggberget kraftverk 5,0 MW. Det er et vilkår at Veslefallet kraftverk kan kjøre mot Rødsmoen transformatorstasjon dersom Kolåsmyrfallet kraftverk eller Styggberget kraftverk skal tilkobles nettet med de effekter som er oppgitt. For å kunne utnytte begge kraftverkene Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A 5,0 MW eller alternativ B 4,6 MW og Styggberget kraftverk 5,0 MW er det et vilkår at NVE gir konsesjon på en transformatorstasjon 66kV/22 kV i området. Vedlagte kartskisse vedlegg 1 viser eksisterende 66 kV (merket rød) i området ved Furuseth. Forholdene bør ligge godt til rette for en transformatorstasjon i dette området. Når det gjelder eksisterende høyspentlinje 22 kV til Storfallet kraftverk (merket rød) på vedlagte kartskisse vedlegg 2 er denne dimensjonert for ca. 11 MW (ca. 313 A). En samlet produksjon fra Storfallet kraftverk, Kolåsmyrfallet kraftverk og Styggberget kraftverk vil med de effektene som er oppgitt kunne bli høyere. Det vil derfor kunne bli nødvendig og naturlig med en 22 kV høyspentlinje fra en ny transformatorstasjon 66 kV/22 kV ved Furuseth forutsatt konsesjon og til minst et av kraftverkene Kolåsmyrfallet og Styggberget. Dette vil også kunne gjøre det noe enklere med installasjonene i kraftverkene i forhold til å kunne opprettholde riktig spenning til andre installasjoner i området. Behovet for reaktiv effekt blir mindre enn det ellers ville vært (mindre behov for at generatorene kjører undermagasinert). Eksisterende høyspentlinje 22 kV fra Storfallet mot Horta (merket gul) på vedlagt kartskisse vedlegg 2 må bygges om dersom denne skal benyttes for tilkobling av kraftverkene Kolåsmyrfallet og Styggberget.

Søker gjennomførte i etterkant av høringsrunden enkelte mindre justeringer i prosjektene. Justeringene ble beskrevet i e-post av 03.09.2012 og gjengis her uten bilder og vedlegg:

” ...

Beregninger foretatt av Ivar Bragge hos Multiconsult AS viser at det med den valgte rørdimensjon ikke er nødvendig med svingekammer, noe vi først hadde med som et nødvendig alternativ.

Vedlagte kart over anleggsdeler for Styggberget og Kolåsmyrfallet er derfor endret, slik at alternativene med svingekammer er utelatt. I tillegg er kartet for Styggberget justert for endringene i tråd med anbefalingene i den arkeologiske rapporten.”

NVE sendte i e-post av 19.10.2012 forespørsel om tilleggsinformasjon vedrørende avstand mellom planlagt vannspeil ved inntaket til Styggberget kraftverk og nærliggende Myklebysetra. Søker ble i samme e-post bedt om å oppgi primæralternativ for kraftstasjonsplassering ved Styggberget, samt en beskrivelse av hvordan det tenkes at røret skal krysse elva dersom kraftstasjonsplasseringen faller på elvas nordside. For omsøkte Kolåsmyrfallet kraftverk ble søker bedt om å beskrive hvordan det tenkes at røret skal krysse elva. Søker svarte på forespørselen i e-post av 05.11.2012, og gjengis her uten bilder og vedlegg:

” ...

Vedlagt følger 1 kart og 1 flyfoto med inntegnede avstander fra de nærmeste hyttene og ned til hhv nærmeste vannkant i dammen og til selve damkonstruksjonen. Både kartet og flyfotoet er i samme målestokk. På kartet er det noe enklere å se avstandene. Slik befaringen viste, er det tett ungskog og gammelskog fra de nærmeste hyttene, slik at hverken vannkant eller damkonstruksjon vil være synlige fra noen av disse. Den nærmeste hytta ligger 110 meter fra nærmeste vannkant i dammen og 400 meter fra selve damkonstruksjonen. Slik det går fram av flyfotoet er mesteparten av denne strekningen skogkledd. Opp til setervollen (brua over Søkkunda) er det 550 meters avstand fra denne og ned til øverste vannkant i inntaksmagasinet og 950 meter til damkonstruksjonen målt langs vannveien.

Når det gjelder stasjonsplassering for Styggberget er det etter en nærmere vurdering bl.a. av hensyn til tilgang til stasjonen under flom, primært riktig å legge stasjonen på sørsiden av Søkkunda. Rørgaten vil da bli lagt innstøpt i grøft under elveleiet. Jeg har diskutert denne løsningen med min konsulent på rørgate/turbin, og han mener en slik løsning vil kunne la seg gjøre, men han ber om at vi sekundært kan holde muligheten for plassering på nordsiden åpen fortsatt til detaljplanleggingen er kommet i gang. Dersom den sekundære plasseringen blir valgt, vil det bli en bruløsning over Søkkunda for tilgang til stasjonen. Det vil ved denne løsningen ikke være aktuelt å lage en nedkjøring på nordsiden, der er det bratt, samt at en slik vei vil gå gjennom et av de «grønne områdene».

Kryssing av Søkkunda nedenfor betongbrua (Kolåsmyrfallet) vil foretas på samme måte med en innstøpt grøft under elveleiet (om nødvendig sprenges grøften). Rørkryssingen vil således ikke synes etter at tiltaket er gjennomført.

I forbindelse med befaringen av Styggberget ble det gjort en egen avstikker for å se på selve Løvfallet. Denne avstikkeren var grei å foreta, da den godt illustrerte at det ikke var noen brukte stier eller ferdsel langs Søkkunda, tvert i mot var det kun «ugjennomtrengelig» ungskog i området. Gangbrua over Søkkunda er laget av elgjaktlaget som jakter i Styggberget (sør for Søkkunda). Det var ingen bru her før og den har vært bygget og nyttet til elgjakten. Jeg fikk

disse opplysningene bekreftet av jaktlagets leder etter befaringen, og opplysningene kan om ønskelig bekreftes av jaktlagets tidligere leder, Audun Berntsen.”

14.11.2012 sendte søker på eget initiativ NVE et kart som viser trasé for planlagt adkomstvei til godkjent hyttefelt på nedsiden av Myklebysetra. Veien vil krysse elva i området mellom inntaksdammen til Styggberget kraftverk og hyttene tilknyttet Myklebysetra. Innholdet i e-posten gjengis her uten vedlegg:

” ...

Vedlagt følger ny adkomstvei (tegnet rødt) på vedlagte kart som skal gå inn til nytt godkjent hytteområde.

Slik vi ser det, vil adkomstveien til hyttefeltet være et mer sjenerende inngrep for eksisterende hytteeiere enn inntaksdammen til Styggberget.”

NVE bad i e-post av 25.10.2012 om en redegjørelse for hvordan søker hadde kommet frem til omsøkt installert effekt på 5 MW for Styggberget kraftverk. Bakgrunnen for forespørselen var at beregninger foretatt av NVEs Energiavdeling viste at en installert effekt på 5 MW var lav tatt i betraktning den fallhøyde og slukeevne som var oppgitt i søknaden. Omsøkt installert effekt for Kolåsmyrfallet alternativ 1 og 2 samsvarte imidlertid med NVEs beregninger. Søker svarte følgende i e-post av 07.11.2012:

” ...

Jeg har sett nærmere på våre beregninger for vannforbruk og installert effekt for Styggberget sammenholdt med Kolåsmyrfallet.

*Det ser ut til at en installert effekt på 5 MW oppnås ved en maksimal slukeevne på 4,2 m³/s, og at et maks vannforbruk på 5,1 m³/s vil kunne gi en installert effekt på ca. 6 MW samt en midlere årsproduksjon med den omsøkte minstevannføringen på ca. 17 GWh. **Vi ber om at maks installert effekt i søknaden endres til 6,1 MW og at maks vannforbruk beholdes på 5,1 m³/s.***

Vi er mest opptatt av tillatt maksimalt vannforbruk og at vi ikke overskrider denne begrensningen ved en utbygging. Effekten en ved et gitt vannforbruk får ut av turbin og generator, vil være avhengig av kvaliteten på utstyret som velges.

Vi vil under detaljplanleggingen innhente alternative tilbud på turbin- og generatorløsninger. Det vil i denne prosessen være bedriftsøkonomiske vurderinger som vil bli lagt til grunn for valg av turbin og generator. Maks slukeevne vil da kunne ende i intervallet 4,2 til 5,1 m³/s eller en installert effekt mellom 5 og 6,1 MW, men med 5,1 m³/s som maksimal slukeevne. Forskjellen i årsproduksjon når installert effekt øker fra 5 til 6,1 MW iht. disse beregningene, er ca. 0,7 GWh, tilsvarende ca. 4 %.”

NVE bad i e-post av 29.11.2012 om en spesifisering av arealbruk grunnet enkelte uklarheter i søknadene. Søker svarte på henvendelsen i e-post av 3.12.2012. Innholdet i e-posten gjengis her uten vedlegg:

” ...

Inntaket til Styggberget har ved HRV et neddemmet areal på 39,8 dekar iht. det kartprogrammet vi bruker.

Vedlagt følger en skisse på midlertidig arealbruk for bygging av rørtasé. Dette er vår erfaring fra bygging med den samme type løsmasser. Med en rørdiameter mellom 1,5-2 meter trenger en ca. 1 meter på hver side for å kunne komprimere pukk og løsmasser med tilfredsstillende

resultat. Siden det er minstekrav til nødvendig overdekning av røret må grøftedybden bli relativt dyp (3-4 meter). Avhengig av løsmassenes beskaffenhet vil grøftekanten kunne rase ut, alternativt må den skrås før avskrapet humus eller grøfiemasse kan plasseres. I tillegg vil det være behov for ca. 4 meters kjøre- og arbeidsbredde for maskinene langs rørgaten. I tillegg er det avsatt 2,5 meter på hver side. Vår erfaring er at det i hellende terreng vil være bruk for noe større bredde, mens det i relativt flatt lende kan spares inn noe.

Uansett vil vi tilstrebe å bruke så lite areal som mulig, da ethvert unødvendig maskinarbeid eller masseflytting øker kostnadene.

For Styggberget Kraftverk med 2800 meters rørtrasé og 25 meters arbeidsbredde blir dermed det midlertidige berørte arealet 70 dekar. Permanent berørt areal bli drøye 7 meter over 2800 meter som gir 20 dekar. (Det som bør holdes fritt for skog for at røttene ikke skal jobbe med rørfyllingen).

For Kolåsmyrfallet Kraftverk ser vi at det kan være foretatt noen feil ved at det ikke er delt opp for alternativ A og B i tabell 4 under 2.5.1. Arealbruk.

Vi regner med samme midlertidige berørt bredde for rørgaten, mens det for kanalen kan spares bredden for anleggsmaskiner i det de kan stå på den eksisterende skogsbilveien. I tillegg er eksisterende skogsbilveigrøft utgangspunkt for kanalen slik at vi mener å kunne klare oss med ca. 10 meter midlertidig bredde utover eksisterende inngrep i anleggsfasen. For de ca. 250 meterne som det er tenkt å legge rør i overføringen, vil det i anleggsperioden brukes omtrent samme bredde, altså 10 meter. Det er her et trykkløst rør med mindre diameter (70 cm) som gjør at vi klarer oss med en vesentlig mindre gravedybde og bredde, samt mindre maskiner. For denne strekningen (1300 meter ÷ 150 meter som følger eksisterende bekk) vil permanent berørt bredde være ca. 6 meter.

For Kolåsmyrfallet vil dette da gi følgende justerte tall for alternativ A og B:

Midlertidig berørt areal	Alternativ A	Alternativ B
Rørtrase	55 dekar	55 dekar
Overføring	12 dekar	-
Sum	67 dekar	55 dekar

Permanent berørt areal	Alternativ A	Alternativ B
Rørtrase	15 dekar	15 dekar
Overføring	7 dekar	-
Sum	22 dekar	15 dekar

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Tiltakshaver Kiær Mykleby er en skog- og landbrukseiendom i Stor-Elvdal kommune i Hedmark som eies av Anne Ulvig og Anders Kiær. Bedriften sysselsetter i tillegg til eierne 5 årsverk, med skogbruk, økologisk jordbruk, drift av utmark med utleie av jakt og fiske, samt produksjon av elektrisk kraft. Selve utbyggingen og driften av kraftverket vil bli gjennomført gjennom et eget aksjeselskap eiet av Anne Ulvig og Anders Kiær. Alle grunneierrettigheter og fallrettigheter som berøres av prosjektet ligger på søkers eiendom.

Om søknadene

Kiær Mykleby ønsker å utnytte deler av fallet i elva Søkkunda, og søker om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Styggberget kraftverk
- å bygge Kolåsmyrfallet kraftverk
 - å overføre vann fra Hortabekken til elva Søkkunda

Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden

Beskrivelse av området

Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk er planlagt vest for Glomma i Stor-Elvdal kommune i Hedmark.

Nedbørfeltet til Søkkunda er avgrenset av Gjertrudfjellet i vest, Søkkundsjøene i øst, og Eldåbørtskarven i nord, henholdsvis 1100, 871 og 987 moh. Søkkunda renner ut i Glomma. I den øvre delen av nedbørfeltet ligger Svartåsfjellet naturreservat. Hemmeldalen naturreservat ligger i den øvre og søndre delen av nedbørfeltet. Reservatene vil ikke bli berørt av planene.

Det ca. 20 km lange Søkkundavassdraget har sitt utspring i fjellene omkring Myklebysjøen. Skoggrensa ligger ved ca. kote 900, hvor betydelige partier myr inngår i øvre del. Området har mye løsmasser med lavfurskog på de godt drenerte partiene. Langs elva og på de mer fuktige partiene vokser det granskog. Nedstrøms Myklebysetra danner elva en markert bekkedal som blir stadig større og mer markert nedover mot utløpet i Glomma. Det finnes to fosser på utbyggingsstrekningen, Kolåsmyrfallet i Søkkunda og en foss i tilknytning til bekkekløfta i nedre del av Hortabekken som er planlagt overført. Ellers løper elva i mindre stryk og noen roligere partier.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Området har gjennom generasjoner vært påvirket av menneskelig aktivitet. Store hogstflater og et betydelig skogsbilveinnett viser utstrakt bruk av skog til tømmerhogst. I tillegg er utmarka brukt til jakt og fiske, og området brukes noe til husdyrbeite av ku og sau. Historiske Myklebysetra med ca. 150 hytter ligger noe oppstrøms planlagt inntak for Styggberget kraftverk. En kraftlinje går fra Glomma via Storfallet Kraftverk og videre sørover mot fjellet Horta. Det er spredt hyttebebyggelse i området.

Søkkundavassdraget er regulert til kraftproduksjonsformål, og det ligger to eksisterende kraftverk nedstrøms omsøkte Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk. Storfallet og Veslefallet kraftverk, begge eid av Anders Kiær og Anne Ulvig, utnytter fallet mellom kote 468 og 260. Omsøkte Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk vil sammen med eksisterende kraftverk utnytte et samlet fall på 450 fallmeter mellom kote 710 og 260. Dette tilsvarer en ca. 10 km lang strekning i Søkkunda.

Myklebysjøen ble i perioden mellom 1850-1870 demmet opp i forbindelse med bruk av Søkkunda til fløtning. Dammen ble påbygget i forbindelse med utbyggingen av Storfallet kraftverk i 1915-1916, og samtidig regulert med et reguleringsvolum på 6,4 mill.m³. Reguleringen er konsesjonsfri og gjeldende den dag i dag, og tilsvarer ca 8 % av årlig vannvolum til Kolåsmyrfallet og 9 % til Styggberget kraftverk. Dammen er i dag under restaurering.

Teknisk plan

I det følgende presenteres et kort sammendrag av de tekniske planene for Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk.

Styggberget kraftverk

Reguleringer

Styggberget kraftverk vil utnytte eksisterende reguleringsmagasin på 6,4 mill m³ ved Myklebysjøen. Kraftverket vil nytte den regulerte vannføringen i elva slik den er i dag.

Søknaden oppgir i tillegg at vannivået i inntaksmagasinet til Styggberget kraftverk vil reguleres med 6 m, da dette gir mulighet til drifttilpassning med eksisterende og omsøkt kraftverk nedstrøms. Dette vil også gi mulighet til å kjøre med økt effekt på den tiden av døgnet hvor behovet for kraft er størst.

Overføringer

Tiltaket er planlagt uten overføringer.

Inntak

For Styggberget kraftverk er det planlagt en inntaksdam i betong på ca. kote 700, med en høyde på ca. 10 m og en lengde på ca. 50 m. Dammen vil demme ned ca. 40 dekar inklusive elveleiet ved HRV på kote 710. Det er en forutsetning at høyden på dammen er tilstrekkelig til at inntaksristen er godt dykket. Søker vil vurdere en løsmassedam dersom det blir behov for løsmassefundamentering. Selve inntakskonstruksjonen vil bli i betong med inntaksrist og en overbygning i tre, og er planlagt i en forsenkning i terrenget på nordøstsiden av dammen.

Som integrert del av dammen er det planlagt å montere en mikroturbin med effekt på ca. 20-30 kW for å utnytte minstevannføringen.

Rørgate

Det er planlagt en ca. 2800 m lang rørgate med diameter på 1600 mm. Rørgata skal graves ned i hele sin lengde på nordsiden av elven. Traséen er justert i henhold til anbefalingene i den arkeologiske rapporten fra Hedmark Fylkeskommune, og vil i følge ny plan ikke komme i konflikt med automatisk fredede kulturminner. Dersom kraftstasjonen plasseres på sørsiden av elven, vil rørgaten krysse elven i grøft på ca. kote 565. Tiltakshaver anslår bredden av traseen i anleggsfasen til mellom 30-40 m. Det vil partivis være behov for avskoging. Rørgaten vil permanent berøre en bredde i terrenget på mellom 6 og 8 m.

De opprinnelige planene inneholdt et alternativ med 650 m åpen kanal eller lukket grøft fra inntak til svingkammer. Søker har siden foretatt beregninger som viser at svingkammer ikke er nødvendig, og forkastet dette alternativet.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt med grunnflate på ca. 260 m². Under detaljplanleggingen vil det vurderes om bygget skal utvides med en lagerdel som skal nyttes til varmtlager. Kraftstasjonen skal etter primeralternativet bygges på sørsiden av elva ved ca. kote 565 med utløp 250-350 meter oppstrøms inntaksdammen for omsøkte Kolåsmyrfallet kraftverk. Det skal installeres to francisturbiner med en samlet installert effekt på inntil 6,1 MW. Største slukeevne blir på 5,1 m³/s, tilsvarende ca. 235 % av middelvannføringen ved inntaket. Minste slukeevne vil ligge på 0,1 m³/s. Alternativ plassering av kraftstasjonen er på nordsiden av elva ved ca. samme kotehøyde.

Elektriske anlegg

I Styggberget kraftverk vil hver generator få en ytelse på 2,7 MVA og en spenning på 0,69 kV. Tilhørende transformatorer på 2,7 MVA vil transformere spenningen opp til 22 kV for kobling til lokalnettet. I og med at søker som del av søknadsbehandlingen har uttalt at det kan bli aktuelt med en installert effekt i kraftverket på inntil 6,1 MW vil nødvendigvis også generatorytelsen bli større. Dette har likevel ikke betydning for vår vurdering. Det er skissert to alternativer for kraftoverføringen mellom kraftstasjon og eksisterende 22 kV linje. Et alternativ innebærer ca. 2,3 km linje/kabel langs røtraseen og til omsøkte kraftstasjon ved Kolåsmyrfallet, mens det andre innebærer en ca. 2 km lang linje/kabel sørøstover langs skogsbilveien mot eksisterende linje mellom Storfallet kraftverk og Horta.

Veier

Fra eksisterende vei opp mot Myklebysetra blir det en ca. 600 m lang veiavgrensning til inntaket. Atkomstveien til kraftstasjonen er planlagt langs sørsiden av elva, og blir en ca. 750 m lang permanent avgrensning fra veien som i dag krysser fra elvas nord- til sørside ca. 650 m nedstrøms planlagt kraftstasjonsplassering. Denne veien vil også bli brukt som atkomstvei inn til inntaksdammen til omsøkte Kolåsmyrfallet kraftverk. Dersom kraftstasjonen blir plassert på nordsiden av elven, vil det bygges bru over elven for tilgang til stasjonen.

På strekningene hvor rørgatraseen ikke følger eksisterende skogsbilvei er det planlagt en ca. 1,2 km lang anleggsvei langs rørgata. To steder er det planlagt kortere, midlertidige stikkveier fra eksisterende skogsbilvei. Søker ønsker å ha mulighet til å beholde disse anleggsveiene som permanente dersom skogbrukets fremtidige behov i området skulle tilsi dette.

Massetak og deponi

I søknaden er det oppgitt at tiltaket ikke vil medføre nye massetak eller deponier, da det ved graving og etablering av dam, grøft og kraftstasjon vil bli tilnærmet massebalanse i forbindelse med tilbakefylling og lokal terrengtilpasning ved kraftstasjonsområdet og for anleggsvei langs røret. Ved eventuelt behov for ytterligere uttak av grusmasser vil disse hentes fra eksisterende grustak langs adkomstveien ovenfor Storfallet Kraftverk, eller fra andre eksisterende grustak langs skogsbilveien i området.

Kolåsmyrfallet kraftverk

Reguleringer

Kolåsmyrfallet kraftverk vil utnytte eksisterende reguleringsmagasin på 6,4 mill m³ ved Myklebysjøen. Kraftverket vil nytte den regulerte vannføringen i elva slik den er i dag.

Overføringer

I alternativ A er det planlagt en overføring av Hortabekken med et bekkeinntak på kote 635. Flere mindre bekker som renner inn i overføringskanalen fra Hortabekken til planlagt inntaksdam i Søkkunda på kote 565 vil bli tatt med i overføringen. Overføringen av Hortabekken samt bekkene som renner inn i overføringskanalen vil gi en produksjon på ca. 1,4 GWh.

De første 250 m av den totalt 1300 m lange overføringskanalen fra Hortabekken vil bli lagt i nedgravd rør, mens resterende strekning vil gå i åpen, steinsatt kanal langs eksisterende vei ned til Søkkunda, og føres ut i elva rett oppstrøms planlagt kraftstasjon for Styggberget kraftverk.

Inntak

For Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A og B er det planlagt en inntaksdam i betong på ca. kote 565, med en høyde på ca. 6 m og en lengde på ca. 35 m. Alternativt vil søker vurdere en løsmasseterskel med morenetetning supplert med spuntvegg i tre. Neddemmet areal ved fullt magasin vil bli ca. 5 dekar inklusive elveleiet. Selve inntakskonstruksjonen vil bli en integrert del av dammen. Det er en forutsetning at høyden på dammen er tilstrekkelig til at inntaksristen er godt dykket.

Som integrert del av dammen er det planlagt å montere en mikroturbin med effekt på ca. 20-30 kW for å utnytte minstevannføringen.

For overføringen fra Hortabekken i alternativ A er det planlagt en dam i betong på ca. kote 635, med en høyde på ca. 3 m og en lengde på ca. 10 meter. Neddemmet areal vil bli 0,5 - 1 dekar.

Rørgate

Første del av den 1700 m lange rørgata mellom inntak og kraftstasjon skal gå på sørsiden av Søkkunda ned til brua, hvor røret vil krysse elva i grøft og gå på nordsiden av elva ned mot kraftstasjonen. Rørgata vil være nedgravd i hele sin lengde.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt med grunnflate på ca. 260 m². Under detaljplanleggingen vil det vurderes om bygget skal utvides med en lagerdel som skal nyttes til varmtlager. Kraftstasjonen er planlagt ved ca. kote 468 med utløp rett oppstrøms inntaksdammen for eksisterende Storfallet kraftverk.

For alternativ A med overføring av Hortabekken skal det installeres to francisturbiner med en samlet installert effekt på 5 MW. Største slukeevne blir på 6,3 m³/s, tilsvarende 242 % av middelvannføringen ved inntaket. Minste slukeevne vil ligge på 0,135 m³/s.

I alternativ B er det planlagt to francisturbiner med samlet installert effekt på 4,6 MW. Største og minste slukeevne blir forholdsvis 5,7 m³/s og 0,135 m³/s. Største slukeevne tilsvarer 248 % av middelvannføringen.

Elektriske anlegg

Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A planlegges med to generatorer, begge med en ytelse på 2,7 MVA og spenning på 0,69 kV. Tilhørende transformatorer på 2,7 MVA vil transformere spenningen opp til 22 kV for kobling til lokalnettet.

For alternativ B vil hver generator få en ytelse på 2,5 MVA og spenning på 0,69 kV. To transformatorer med ytelse på 2,5 MVA vil transformere spenningen opp til 22 kV for kobling til lokalnettet.

Det er skissert to alternativer for kraftoverføringen mellom kraftstasjon og eksisterende 22 kV linje. Ett alternativ innebærer ca. 0,25 km linje/kabel mot eksisterende linje mellom Storfallet kraftstasjon og Horta, mens det andre innebærer en ca. 0,5 km lang linje fra kraftstasjonen og langs adkomstveien, med luftspenn over til påkobling mot linjen ned mot Storfallet kraftstasjon.

Veier

Fra eksisterende vei bygges det ca. 500 m permanent anleggsvei opp til inntaket, og ca. 150 m permanent adkomstvei frem til kraftstasjonen.

På strekningene hvor rørgatetraseen ikke følger eksisterende skogsbilvei er det planlagt en ca. 1 km lang anleggsvei langs rørgata. To steder er det planlagt kortere, midlertidige stikkveier fra eksisterende skogsbilvei. Søker ønsker å ha mulighet til å beholde disse anleggsveiene som permanente dersom skogbrukets fremtidige behov i området skulle tilsi dette.

Massetak og deponi

I søknaden er det oppgitt at tiltaket ikke vil medføre nye massetak eller deponier, da det ved graving og etablering av dam, grøft og kraftstasjon vil bli tilnærmet massebalanse i forbindelse med tilbakefylling og lokal terrengtilpasning ved kraftstasjonsområdet og for anleggsvei langs røret. Ved eventuelt behov for ytterligere uttak av grusmasser vil disse hentes fra eksisterende grustak langs adkomstveien ovenfor Storfallet Kraftverk, eller fra andre eksisterende grustak langs skogsbilveien i området.

Hydrologisk grunnlag

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknadene. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

I produksjonsberegningene for både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk er det lagt inn regulering av Myklebysjøen med 6,4 mill m³. I følge søker vil det utover eksisterende reguleringsforløp tappes/holdes vann tilbake avhengig av de til enhver tid rådende tilsigsforhold. Det er opplyst at det ikke vil bli et endret reguleringsforløp for Myklebysjøen.

Styggberget kraftverk

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 71,7 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 2,17 m³/s. Feltet har en snaufjellandel på 30 % og en effektiv innsjøprosent på 0,52 %. Avrenningen er relativt stabil fra år til år med dominerende vår- og enkelte høstflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne i januar og februar. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 419 og 146 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 172 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 5,1 m³/s, tilsvarende 235 % av middelvannføringen. Minste omsøkte slukeevne er 0,1 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 360 l/s i perioden 01.05. til 30.09. Det er ikke søkt om slipp av minstevannføring om vinteren, og søker kan ikke se at minstevannføring vinter kan pålegges uten å berøre driften av Storfallet og Veslefallet kraftverk nedstrøms.

Kolåsmyrfallet kraftverk

I alternativ A med overføring av Hortabekken vil kraftverket utnytte et nedbørsfelt på 90,7 km². Middelvannføringen etter samløpet med Hortabekken er beregnet til 2,6 m³/s inkludert 0,3 m³/s i Hortabekken. Feltet har en snaufjellandel på 30 % og en effektiv innsjøprosent på 0,52 %. Avrenningen er relativt stabil fra år til år med dominerende vår- og enkelte høstflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne i januar og februar. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 447 og 156 l/s i Søkkunda, og 62 og 22 l/s i Hortabekken. Alminnelig lavvannføring ved inntaket i Søkkunda er beregnet til 197 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 6,3 m³/s, tilsvarende 242 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt å være 0,135 m³/s. Maksimal overføring fra Hortabekken til Søkkunda er satt til 150 % av middelvannføringen i Hortabekken. Overføringen skal i følge planene stenges ved vannføringer større enn 6,3 m³/s i Søkkunda.

Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 390 l/s i Søkkunda og 62 l/s i Hortabekken i perioden 01.05. til 30.09. Det er ikke søkt om slipp av minstevannføring i Søkkunda om vinteren, og søker kan ikke se at minstevannføring vinter kan pålegges uten å berøre driften av Storfallet og Veslefallet kraftverk nedstrøms. Det er imidlertid planlagt minstevannføring i Hortabekken på 22 l/s resten av året.

I alternativ B vil kraftverket nytte et nedbørsfelt på 77,6 km², og middelvannføringen er i søknaden estimert til 2,3 m³/s. Alminnelig lavvannføring ved inntaket i Søkkunda er beregnet til 171 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 5,7 m³/s, tilsvarende ca. 248 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt å være 0,135 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 390 l/s i Søkkunda i perioden 01.05. til 30.09. Det er ikke søkt om slipp av minstevannføring om vinteren.

Produksjon og kostnader

Omsøkt installert effekt for Styggberget kraftverk var i søknaden opprinnelig 5 MW. Beregninger viste imidlertid at dette var noe lavt tatt i betraktning den fallhøyde og slukeevne som er oppgitt i søknaden. Installert effekt ble derfor endret til 6,1 MW. Økningen i installert effekt medfører at produksjonen blir noe større enn først antatt, og at gjennomsnittlig kraftproduksjon i Styggberget kraftverk vil bli ca. 17,0 GWh fordelt på 6,4 GWh vinterproduksjon og 10,6 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er av NVE estimert til ca. 65,5 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på ca. 3,9 kr/kWh.

Gjennomsnittlig kraftproduksjon i Kolåsmyrfallet kraftverk med overføring av Hortabekken er oppgitt til ca. 13,3 GWh fordelt på 4,5 GWh vinterproduksjon og 8,8 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 46,9 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,53 kr/kWh. Gjennomsnittlig kraftproduksjon for Kolåsmyrfallet kraftverk uten overføringen av Hortabekken er av NVE estimert til ca. 11,9 GWh fordelt på 4,0 GWh vinterproduksjon og 7,9 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er av søker estimert til 43,8 mill. kr, og gir en utbyggingspris på ca. 3,7 kr/kWh.

For Kolåsmyrfallet kraftverk tilsvarer differansen mellom alternativ A med overføringen av Hortabekken og alternativ B 1,4 GWh og ca. 2,2 kr/kWh i utbyggingspris.

Arealbruk og eiendomsforhold

I følge søker vil det være behov for ca. 120 daa for Styggberget kraftverk, ca. 70 daa for Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A og ca. 55 for alternativ B. Når anleggene står ferdig vil dette arealet reduseres til hhv. ca. 60 daa og 22/15 daa.

Alle nødvendige fallrettigheter og berørt grunnareal tilhører søker Kiær Mykleby.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er klassifisert som LNF område i kommuneplanens arealdel. Det må avklares med kommunen om endring av arealbruk. I Stor-Elvdal kommunes energi- og klimaplan fra 2008 er det et overordnet mål at kommunen skal bli en eksportør av grønn energi. Et konkret tiltak i denne sammenheng er å stimulere til utbygging av småkraft, så sant tiltaket ikke vil virke ødeleggende på kulturlandskap og/eller etableres i flomutsatte vassdrag. I kommuneplanen for Stor-Elvdal kommune for 2003-2015 er Søkkunda definert som område for etablering av småkraftverk.

Samlet plan (SP)

Utnyttelsen av Søkkundavassdraget er tidligere behandlet i Samlet Plan (SP).

Styggerget kraftverk er ikke omtalt som eget prosjekt i Samlet Plan. Imidlertid omfatter totalt fire SP prosjekter samme elvestrekning som nå er omsøkt under Styggerget kraftverk. Ingen av disse prosjektene er nå aktuelle på grunn av vern av nærliggende naturområder/vassdrag.

00495 Kolåsmyrfallet kraftverk er plassert i kategori 1, og var skissert med inntak på kote 563. Fra inntaket skulle det gå en åpen kanal til et utjevningsbasseng og derfra rørgate ned til kraftstasjon under Styggerget før samløpet med Hortabekken. Dette prosjektet ville utnytte 70 meter fall av den nå aktuelle fallstrekningen på 97 meter. Samtidig mener søker at en kanalløsning som skissert i SP-prosjektet ville gi tekniske/økonomiske utfordringer som trolig ikke ville gjort prosjektet med en planlagt produksjon på 8,5 GWh/år lønnsomt.

Omsøkte Styggerget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk er under grensen på 10 MW. NVE kan ikke se at omsøkte prosjekter er i konflikt med andre SP-prosjekter. Siden ingen av prosjektene reduserer eksisterende SP-prosjekter kan NVE etter vårt syn gi konsesjon uten at dette er i konflikt med vannressursloven § 22.

Verneplan for vassdrag

Søkkunda er ikke vernet mot kraftutbygging.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltakene vil ikke berøre INON.

Nasjonale laksevassdrag

Tiltaket berører ikke nasjonale laksevassdrag eller laksefjorder.

Andre verneområder

Tiltaket berører ingen områder vernet etter naturvernloven/naturmangfoldloven. Øverst i vassdraget ligger imidlertid Svartåsfjellet naturreservat og Hemmedalen naturreservat.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk vil i følge søknadene gi henholdsvis 17,0 og 13,3/11,9 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon
- Prosjektene vil gi bedre utnyttelse av kraftressursen i et allerede regulert vassdrag
- En utbygging vil gi lokal næringsaktivitet i anleggsperioden
- I driftsfasen vil tiltakene bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshaver, og sammen med drift av øvrige kraftverk i Søkkunda sysselsette to personer

Ulemper

- Prosjektene vil gi negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet i og langs elva
- Biologisk mangfold i bekkekløfta i Hortabekken vil bli forringet ved tillatelse til Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A
- Etablering av inntaksdam med 6 m regulering for Styggberget kraftverk vil gi en stor utvaskingsone i nærhet til friluftsinnteresser og hyttebebyggelse ved Myklebysetra
- En utbygging av Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk vil medføre redusert vannføring på en totalt ca. 5,5 km lang strekning i Søkkunda

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av to småkraftverk som vil nytte ulike strekninger i elva Søkkunda. Høringspartene har blitt bedt om å vurdere hver sak for seg, men også de to sakene samlet. Høringspartene er delt i synet på om tiltakene skal få konsesjon. Stor-Elvdal kommune og Hedmark fylkeskommune er positive til bygging av Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A med overføring av Hortabekken. Hedmark fylkeskommune stiller imidlertid krav om å justere opprinnelig trasé for rørgate og anleggsvei samt plassering av riggområde for Styggberget kraftverk for å unngå konflikt med automatisk fredede kullgroper. Fylkesmannen i Hedmark fraråder overføring av Hortabekken grunnet effekten av redusert vannføring på biologisk mangfold i bekkekløfta. Villreinnemda for Rondane og Sølnekletten og enkelte privatpersoner kan akseptere en utbygging av Kolåsmyrfallet kraftverk, men fraråder utbygging av Styggberget kraftverk. Naturvernforbundet i Hedmark, Myklebysetra Vel og privatpersoner tilknyttet Myklebysetra går i mot en utbygging av både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk, blant annet begrunnet i sumvirkningene ved å bygge ytterligere to småkraftverk i elva, og nærhet til Myklebysetra som kulturlandskap og rekreasjonsområde.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Utbyggingene vil gi sterkt redusert vannføring på de berørte elvestrekningene. Det er foreslått slipp av 360 l/s i minstevannføring om sommeren for Styggberget kraftverk, og 450 l/s for Kolåsmyrfallet kraftverk. Det er ikke foreslått minstevannføring i Søkkunda om vinteren. Dette er blant annet

begrunnet i at eksisterende kraftverk nedstrøms ikke har krav om minstevannføring i vintersesongen, og at søker ønsker best mulig samkjøring og utnyttelse av vannet.

Styggerberget kraftverk

Maksimal slukeevne for Styggerberget kraftverk er på 235 % av middelvannføringen. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknadene vil det være overløp over dammen 42 dager i et middels vått år. I 15 dager vil vannføringen være under summen av minste slukeevne og minstevannføring. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 110 l/s ved kraftstasjonen.

Kolåsmyrfallet kraftverk

Maksimal slukeevne for Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A og B er på hhv. 242 % og 248 % av middelvannføringen. Hortabekken vil i alternativ A få redusert vannføring over en strekning på ca. 1550 meter. I tillegg vil det bli redusert vannføring i noen mindre bekker som er planlagt tatt inn i overføringskanalen. Det er i søknaden foreslått en minstevannføring på 62 l/sek om sommeren og 22 l/s om vinteren i Hortabekken. Maksimal overføring fra Hortabekken til Søkkunda er satt til 150 % av middelvannføringen i Hortabekken. Overføringen skal i følge planene stenges ved vannføringer større enn 6,3 m³/s i Søkkunda.

De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingene. Ifølge søknadene vil det være overløp over dammen 73 dager i et middels vått år. I 57 dager vil vannføringen være under summen av minste slukeevne og minstevannføring. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 133 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne for både Styggerberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk vil endre vassdragets naturlige vannføringsdynamikk vesentlig, ved at det kun i enkelte perioder vil bli overløp over dammen. Etter en eventuell utbygging vil vassdraget i lengre perioder derfor være preget av størrelsen på minstevannføringen som NVE fastsetter. Samtidig er NVE klar over at vassdraget allerede i dag er påvirket av tapping fra Myklebysjøen slik at en sammenligning med naturlige forhold vil være noe misvisende.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Det er i dag normalt med kjøving som medfører oppbygging av is ved lave vannføringer i elva vinterstid. Driften av omsøkte kraftverk vil bli samkjørt med driftsmønsteret til Storfallet kraftverk nedstrøms. Med erfaring fra driften av Storfallet kraftverk forventes det ikke at en utbygging av Styggerberget og Kolåsmyrfallet kraftverk vil medføre problemer med vanntemperatur, isforhold eller lokalklima. Søker mener allikevel at dette forutsetter at det ikke settes krav om minstevannføring om vinteren, da mulig kjøving som konsekvens vil kunne påføre skade på en kulvert som krysser Søkkunda nedstrøms planlagt inntak for Kolåsmyrfallet kraftverk, og som brukes ved tilsyn og skogsdrift i området.

Forholdet til minstevannføring og mulige konsekvenser er en vesentlig del av NVEs beslutningsgrunnlag. Dersom det gis konsesjon til de omsøkte kraftverkene vil NVE vurdere behovet for minstevannføring også om vinteren opp mot de fordelene og ulempene som dette kan medføre.

Biologisk mangfold

Naturtyper og flora

Tiltakene vil medføre sterkt redusert vannføring i Søkkunda på strekningen mellom inntaksdammen ved Styggberget kraftverk og kraftstasjonen til Kolåsmyrfallet kraftverk. Vannføringen på berørt elvestrekning er imidlertid allerede berørt av en eksisterende regulering. En utbygging av Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A vil også medføre redusert vannføring i Hortabekken. Bygging av inntaksdammer, to kraftstasjoner, overføringskanal, rørgater og adkomstveier medfører permanente inngrep i og langs vassdraget.

Det er påvist totalt seks lokaliteter med viktige naturtyper i tiltaksområdene som er særlig viktige for det biologiske mangfoldet, herav fem lokaliteter med naturtype *gammel granskog*, og en *kontinental skogsbekkekløft*.

Styggberget kraftverk

Det er registrert ett område med naturtype gammel granskog med forekomst av rødlistearten harekjuke (NT) i influensområdet til Styggberget kraftverk. Lokaliteten er vurdert som *viktig* (B).

Fylkesmannen i Hedmark har vært på befaring i området, og har utover funnene i biologiskmangfoldrapport funnet sprikesjegg (NT) og spredte forekomster av gubbesjegg (NT). (Det er ikke oppgitt hvor i tiltaksområdet artene er funnet.) Fylkesmannen påpeker at disse rødlisteartene indikerer en relativt høy luftfuktighet, men at det i løpet av befaringen ikke ble registrert særlig interessante arter eller lokaliteter. Fylkesmannen merker seg at røtraseen ikke vil berøre gammelskoglokaliteten (B).

NVE merker seg at tiltaket etter planene ikke direkte vil berøre registrerte rødlistede arter eller viktige naturtyper. Det er ikke registrert særlig verdifull vanntilknyttet vegetasjon på berørt strekning, men det er registrert arter som indikerer høyere luftfuktighet, og som derfor muligens kan bli indirekte berørt gjennom redusert vannføring i elva. Vår vurdering er at dette kan avbøtes ved å pålegge tilstrekkelig minstevannføring i elva hele året.

Kolåsmyrfallet kraftverk

I influensområdet til Kolåsmyrfallet kraftverk er det på nordsiden av Søkkunda, nedstrøms inntaket, registrert en gammelskogslokalitet med forekomst av rosenkjuke (NT). Lokaliteten vurderes som *viktig* (B), og det forutsettes at rørgata ikke berører denne lokaliteten. På begge sider av Søkkunda mellom Kolåsmyrfallet og Hortabekken ble det registrert et område med gammel granskog. Her ble det i tilknytning til død ved gjort funn av den rødlistede sopparten rynkeskinn (NT). Lokaliteten er vurdert som *viktig* (B), med stort potensial for funn av ytterligere rødlistede arter knyttet til død ved. Ingen av de nevnte gammelskogsområdene langs Søkkunda vil bli direkte berørt av planene, men muligens indirekte ved at vannføringen i elva blir redusert. Den største trusselen for naturtypen gammel granskog samt artene som lever der er imidlertid hogst.

Tre lokaliteter i influensområdet til omsøkte Kolåsmyrfallet kraftverk vil bli direkte berørt av planene. Dette inkluderer deler av to områder med gammel granskog ved planlagt bekkeinntak og langs rørgatetraseen for overføringen fra Hortabekken. Her er det gjort funn av rødlistearten gubbesjegg (NT). Søker presiserer at enkelte trær med gubbesjegg vil måtte hogges i dette området.

I nedre del av Hortabekken ble det registrert en bekkekløft med fossefall vurdert som *svært viktig* (A). Her ble det funnet trådrag (VU) og den rødlistede vedboende soppen rosenkjuke (NT), samt signalart

på råteved - pusledraugmose. I tillegg til disse har Fylkesmannen i Hedmark gjort funn av arter som indikerer en lokalklimatisk stabil høy luftfuktighet og en noe mer næringsrik berggrunn enn ellers i området. Bekkekløfta vil ikke bli berørt av planene for Kolåsmyrfallet kraftverk utbyggingsalternativ B. Alternativ A med overføring av Hortabekken vil imidlertid føre til betydelig redusert vannføring i fossen og kløfta.

I Norsk rødliste for naturtyper 2011 er kontinentale skogsbekkekløfter oppført som nær truet (NT). Bekkekløft og bergvegg er en prioritert naturtype etter DNs Håndbok 13 som er spesielt viktige for biologisk mangfold. Bekkekløfter er ofte direkte knyttet til vassdraget, og klima i kløfta vil påvirkes av vannføringen i elva. Fraføring av vann vil kunne påvirke naturtypen og artene som lever der negativt.

I den biologiske utredningen som følger søknaden til Kolåsmyrfallet kraftverk står det følgende anbefaling relatert til bekkekløfta med forekomst av trådrag: *"Det anbefales at Hortabekken tas ut av planene for å sikre tilstrekkelig vannføring slik at fuktighetskrevenne lav overlever. Det er mindre sannsynlig at laven kan overleve bare med minstevannføring."* Også Fylkesmannen i Hedmark mener at overføringen av vann fra Hortabekken til Søkkunda bør tas ut av planene for utbygging av Kolåsmyrfallet kraftverk, da betydelig reduksjon av vannføringen i Hortabekken antas både å kunne redusere de eksisterende forekomstene av rødlistede arter i kløfta, samt redusere potensialet for slike arter i fremtiden.

For å få et bedre kunnskapsgrunnlag om virkningene av redusert vannføring på fuktighetskrevenne arter, foreslår søker i kommentar til høringsuttalelsene en ordning hvor det gis midlertidig tillatelse til overføring av Hortabekken i 10 år mot at fuktighetskrevenne arter i bekkekløfta registreres før idriftsettelse. Den midlertidige tillatelsen vil danne grunnlag for en sluttrapport etter 10 år, som vil bestemme om overføringen skal gis varig konsesjon eller ikke. Dersom videre drift av overføringen ikke tillates, skal tiltakshaver fjerne tappeløken i dammen og stenge overføringen permanent.

NVE ser at det er begrenset med kunnskap rundt effekten på fuktighetskrevenne arter som følge av vannkraftutbygging og redusert vannføring. NVE er i utgangspunktet positive til ny kunnskap rundt arters tåleevne og virkninger av vannkraftutbygging, men vi ønsker ikke å gi en midlertidig tillatelse for å vurdere slike virkninger i enkeltsaker da dette kan gi irreversible konsekvenser i prøveperioden. Vi mener at slik kunnskap eventuelt må innhentes gjennom forskning i vassdrag hvor konsesjon er gitt.

NVE behandler mange søknader om bygging av småkraftverk der tiltaket berører bekkekløftlokaliteter. Våre viktigste vurderingskriterier er hvilke verdier som finnes i området, potensialet for fuktighetskrevenne rødlistearter og hvilke konsekvenser tiltaket vil få for disse verdiene. NVE viser til OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007) hvor det fremgår at inngrep som kommer i konflikt med biologisk mangfold av stor og middels verdi må påregne pålegg om avbøtende tiltak som reduserer konflikten. Det står også at tiltak som kommer i konflikt med naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for ikke kan påregne konsesjon. Bekkekløfter er ifølge de samme retningslinjene en naturtype Norge har et internasjonalt ansvar for.

NVE er enig i Fylkesmannens vurdering, og legger vekt på at bekkekløftområdet i Hortabekken er av stor verdi og at potensialet for funn av flere sjeldne, fuktighetskrevenne arter er vurdert som stort. Vi legger også vekt på at det her er gjort funn av den rødlistede arten trådrag (VU) som er sårbar for endringer i luftfuktighet. Vi merker oss at etablering av bekkeinntak og overføringskanal fra Hortabekken vil komme i direkte konflikt med deler av to områder med gammel granskog hvor det er gjort funn av rødlistearten gubbeskjegg (NT).

Etter vårt syn kan konflikten med biologisk mangfold ved en eventuell bygging av Kolåsmyrfallet kraftverk reduseres betydelig dersom overføringen utelates fra prosjektet. En overføring av Hortabekken vil tilsvare ca. 1,4 GWh i årlig produksjon, en produksjon vi mener må vurderes opp mot de skadene en overføring vil kunne påføre det biologiske mangfoldet i bekkekløfta. NVE mener at en eventuell utelatelse av overføringen ikke vil være avgjørende for økonomien i prosjektet. Vi har også merket oss at søker selv har fremmet et alternativ uten overføring av Hortabekken som del av konsesjonssøknaden.

Fauna

Ifølge kartleggingene av biomangfold i influensområdet til Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk inngår øvre del av tiltaksområdet i sommerbeiteområde for villrein. Området vurderes som *viktig* for villrein. Det forekommer også elg og rådyr i området. Elgstammen i kommunen regnes som stor, mens rådyrbestanden er mer varierende. Det er i tilknytning til Søkkunda og Hortabekken registrert fossekall og strandsnipe. Strandsnipe er rødlistet i kategorien *nær truet* (NT). Det regnes også som sannsynlig at svartspett lever i og bruker området. Ved skogsbilvegen nord for Søkkunda er det observert kongeørn. Storfugl forekommer spredt i området. Det er i hovedsak villrein som er viet oppmerksomhet av høringspartene under dette temaet. De andre forekomstene er antatt å bli lite berørt av planene.

Villreinen er en ansvarsart for Norge. Den er sky og svært sårbar for forstyrrelser, spesielt nær kalvingsområder. Tiltaksområdet inngår i et sommerbeiteområde for villrein. Ifølge gjeldende fylkesdelplan for Rondane ligger tiltakene i *influensområdet* til villreinen, som blant annet innebærer at planer og tiltak innenfor dette området skal vurderes i forhold til villreinens leveområde. Tiltakene ligger også innenfor det som i samme plan er fastsatt som *observasjonsområde*, hvor kunnskap om villreinens arealbruk er mangelfull, og det er tiltakshavers ansvar å finne kunnskap. Fylkesdelplanen anbefaler at tiltak innenfor dette området skal planlegges slik at de ikke medfører økt ferdsel i villreinens leveområde eller på annen måte påvirker dens livsvilkår. Ifølge Villreinnemda for Rondane og Sølnekletten ligger Hemmeldalen naturreservats nordlige grense ca. 2,2 km sør for inntaksdammen til omsøkte Styggberget kraftverk. Formålet med reservatet er blant annet å skjerme kalvingsområdet til villreinen.

Fylkesmannen har tidligere gått mot videre utbygging av hytter for å begrense menneskelig ferdsel og forstyrrelse av villreinen i fjellet og i kalvingsområdene sør for Myklebysetra, men mener at omsøkte utbygging av Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk ligger i et område hvor villreinen antas å være mindre sårbar for menneskelig aktivitet, og at en utbygging vil generere lite aktivitet i området ut over anleggsperioden. Villreinnemda for Rondane og Sølnekletten kan akseptere en utbygging av Kolåsmyrfallet kraftverk lengst nede i vassdraget, men fraråder utbygging av Styggberget kraftverk på grunn av nærhet til villreinens leveområde og fare for at tiltaket vil medføre negative konsekvenser for viktige funksjonsområder for villrein. De presiserer imidlertid at kunnskap om villreinens bruk av området per i dag er mangelfullt. Naturverforbundet i Hedmark hevder at villreinen i området er under stort press, og ser det som sannsynlig at planlagte tiltak vil virke negativt på villreinstammen. Samtidig mener de at manglende kunnskap om villreinens arealbruk i området taler for nødvendigheten av å legge føre-var-prinsippet til grunn. Søker hevder de siste 10-12 år å ha observert en reduksjon i reinens bruk av området, og mener at dette kan bety at området er av mindre betydning for villreinen enn tidligere antatt. Søker presiserer også at hytteområdet ved Myklebysetra ligger oppstrøms omsøkte tiltak, og dermed også nærmere villreinens leveområder. Det antas at tiltakene vil gi lite trafikk utover anleggsperioden.

NVE registrerer at enkelte høringsparter mener det foreligger for lite informasjon om villreinens bruk av tiltaksområdet. Vi er imidlertid av det syn at området allerede er berørt av menneskelig ferdsel,

hyttebebyggelse og andre inngrep, og at omsøkte tiltak ikke vil berøre villreinens livsvilkår nevneverdig.

Fossefall er ingen truet art i Norge, men står på Bernkonvensjonens liste II. Fossefall er avhengig av rennende vann hele året, og trives i tilknytning til fosser og stryk. Arten er således sårbar for kraftutbygging. NVEs syn er at fossefall kan få forringet livsmiljø dersom Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk blir bygget. Vi mener imidlertid at tilstrekkelig slipp av minstevannføring kan bøte på de negative virkningene av en eventuell utbygging på fossefall.

På grunnlag av informasjonen som er nevnt ovenfor mener NVE at forholdet til faunaen i området ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Fisk og ferskvannsbiologi

Søkkunda har i følge den fiskebiologiske utredningen som følger søknadene: ”..en glissen ørretbestand av lokal karakter”. Elvestrekningen mellom Myklebysetra og utløpet av Veslefallet kraftverk karakteriseres av fossefall og strømrrike partier, og består av ustabile og lett eroderbart materiale som transporteres nedover elva ved flom og høyere vannføringer. Dette gir lite gunstige biologiske betingelser for fisk. Tiltakene vil på berørt elvestrekning medføre betydelig redusert vannføring, og tilsiget er begrenset og vil kun bidra til enkelte lokale vannspeil. Dette vil få negative virkninger for fisk. Den øvre delen av vassdraget mellom Myklebysetra og sjøene i øvre del av nedbørfeltet har imidlertid mindre fall, og domineres av morenejord og lavere materialetransport. Området beskrives som bedre egnet for fisk enn berørt elvestrekning. Det foreligger ikke opplysninger om andre ferskvannsorganismer i vassdraget.

Hedmark fylkeskommune omtaler Søkkunda som et gjennomregulert sidevassdrag til Glomma uten fiskeoppgang. Det effektive vandringshinderet for fisk fra Glomma ligger nedstrøms Veslefallet kraftverk i nedre del av Søkkunda. Videre uttaler de at det i hovedsak er området mellom Myklebysjøen og Myklebysetra som er av betydning for fisk, og at bestanden som omfattes av en eventuell utbygging i øvre del av Søkkunda ser ut til å berøre småvokst ørret og områder med liten verdi for fisk. Naturvernforbundet og Myklebysetra Vel mener at temaet fisk ikke er tilstrekkelig utredet, mens andre uttaler at tiltakene vil komme i konflikt med de områdene hvor de har opplevd å få mest fisk. Fylkesmannen mener det av hensyn til andre ferskvannsorganismer i vassdraget forutsettes at det settes krav om tilstrekkelig minstevannføring slik at de vil overleve. Fylkesmannen legger til at man må vurdere å pålegge minstevannføring i Søkkunda også i vinterhalvåret dersom det gis konsesjon.

Søker presiserer at det kun er strekningen mellom inntaket til Styggberget kraftverk og kraftstasjonen ved Kolåsmyrfallet kraftverk som påvirkes av tiltaket. Søker mener videre at de positive ringvirkningene av prosjektene, med foreslått minstevannføring, overstiger konsekvensene for andre verdier i og langs vassdraget.

NVE merker seg at områdene med de beste biologiske betingelsene for fisk ligger oppstrøms omsøkte tiltak, og at fiskebestanden på berørt strekning omtales av fagfolk som av lav verdi. Selv om fiskebestanden ikke er av stor verdi, er vi av den oppfatning at det bør slippes noe minstevannføring slik at livsbetingelsene til en viss grad opprettholdes. Vi konstaterer også at Fylkesmannen påpeker at vandringshinder for fisk fra Glomma er ved utløpet til Veslefallet kraftverk. Dersom en regulering av inntaksmagasinet til Styggberget kraftverk skal nyttiggjøres fult ut vil det gi raske vannføringsvariasjoner som vil gjenspeile seg i driften av kraftverkene nedstrøms og helt ned til utløpet til Veslefallet kraftverk nederst i vassdraget. Dette vil da kunne gi en viss belastning på fiskebestanden fra kraftverket og ned til Glomma. NVE mener at denne strekningen ikke vil påvirkes

dersom det ikke tillates regulering av inntaksdammen til Styggberget kraftverk. En regulering som omsøkt vil etter NVEs vurdering heller ikke være avgjørende for prosjektet.

Når det gjelder ferskvannsbiologi for øvrig, merker vi oss at det ikke er gjort registreringer av ferskvannsorganismer utover fisk. Det er imidlertid et viktig aspekt i NVEs vurdering at livet i elva til en viss grad opprettholdes. Vi mener at tilstrekkelig slipp av minstevannføring hele året vil bidra til å opprettholde livet i elva. Med bakgrunn i undersøkelsene som følger søknaden og uttalelsene fra Fylkeskommunen og Fylkesmannen vil vi ikke ilegge temaet fisk og ferskvannsbiologi vesentlig vekt i konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknader om tillatelse til bygging av Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 4 og 5, samt §§ 8-12, jf. lovens § 7 om prinsipper for offentlig beslutningstaking.

§§ 4 og 5 forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter

Naturmangfoldloven §§ 4 og 5 omhandler forvaltningsmål for økosystemer og arter. Jf. naturmangfoldloven § 4 er målet for naturtyper at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. NVEs vurdering er at truede og sårbare vegetasjonstyper eller områder som er kartlagt som utvalgte naturtyper med verdi A eller B skal vektlegges sterkere enn mer trivielle vegetasjons- og naturtyper. Tilsvarende mener vi at truede og sårbare arter skal vektlegges sterkere enn mer trivielle arter.

Bekkekløfta i Hortabekken som omfattes av Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ A er vurdert som svært viktig (A). Her er det registrert trådrag (VU) og rosenkjuke (NT), og potensialet for funn av flere sjeldne, fuktighetskrevende arter er vurdert som stort. Også to lokaliteter med gammel granskog (B) med forekomster av gubbeskjegg (NT) vil bli direkte berørt av overføringen.

En overføring av Hortabekken vil etter NVEs vurdering være i konflikt med forvaltningsmålene for naturtyper, økosystemer og arter. Trådrag er en truet art som antas å bli vesentlig berørt ved en utbygging, ved at artens økologiske funksjonsområde forringes. Tillatelse til overføringen av Hortabekken kan derfor være i konflikt med forvaltningsmålet for arter.

§ 8 kunnskapsgrunnlaget

Fylkesmannen i Hedmark mener at effektene av en eventuell utbygging på ulike fuktighetsavhengige arter og naturtyper er usikre, men at det er klart at en overføring av Hortabekken vil ha negativ effekt på de fuktighetskrevende artene i bekkekløfta. De mener også at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å fastslå at det foruten eventuelle insekter og akvatiske organismer ikke finnes spesielle arter eller naturtyper i resten av tiltaksområdet som vil bli vesentlig negativt påvirket av tiltakene.

NVE viser til resultater fra "Rapport Miljøbasert vannføring, 2/2010" som viser at effekten av redusert vannføring på bunndyr er begrenset så lenge noe minstevann slippes. Med bakgrunn i den informasjonen som har fremkommet i søknaden, i høringsrunden og i NVEs egne søk i naturbase og artskart den 29.11. 2012, mener NVE at det etter naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne fatte vedtak i sakene.

§ 9 føre-var-prinsippet

Bestemmelsen skal ses i sammenheng med vurderingen av kunnskapsgrunnlaget, som er omtalt ovenfor. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. NVE er enig med Fylkesmannen om at det i denne saken foreligger kunnskap nok til å si at det er risiko for slik skade på biomangfoldet i bekkekløfta i Hortabekken. Når det gjelder villrein er NVE av det syn at området allerede er berørt av menneskelig ferdsel, hyttebebyggelse og andre inngrep, og at omsøkte tiltak ikke vil berøre villreins livsvilkår nevneverdig utover anleggsperioden. Bestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10 økosystemtilnærming og samlet belastning

Naturmangfoldlovens § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning innebærer at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Fylkesmannen i Hedmark trekker frem at Glommavassdraget i Hedmark er sterkt preget av vannkraftutbygging, og at det på grunnlag av en vurdering av den samlede belastningen Glomma er utsatt for ikke bør gis tillatelse til ytterligere utbygging i sidevassdrag med kontinentale skogsbekkekløfter og høy verdi for biologisk mangfold. Fylkesmannen legger imidlertid også vekt på at Søkkunda allerede er bygget ut for kraftproduksjon med reguleringsmagasin samt Storfallet og Veslefallet kraftverk i nedre del av vassdraget, og mener det er formålstjenelig å samle inngrepene i dette vassdraget gitt at Hortabekken tas ut av planene for Kolåsmyrfallet kraftverk.

Naturvernforbundet i Hedmark, Myklebysetra Vel og privatpersoner tilknyttet Myklebysetra går i mot en utbygging av både Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk, blant annet på grunn av den samlede belastningen vassdraget blir utsatt for dersom det blir gitt tillatelse til å bygge ytterligere to småkraftverk.

NVE er til dels enig i Fylkesmannens vurdering av at Glommavassdraget i Hedmark er relativt sterkt utbygd for kraftproduksjon, men dette gjelder i hovedsak hovedvassdraget. Sideelvene er i stor grad urørt og både Imsa og Atna er vernet mot kraftutbygging i større omfang. Vi deler imidlertid Fylkesmannens oppfattning av at det er fornuftig å samle ytterligere vannkraftutbygging i et vassdrag som allerede er regulert for kraftproduksjon, og hvor spesielt viktige naturtyper og arter ikke berøres. Dette forutsetter at overføringen av Hortabekken tas ut av planene for Kolåsmyrfallet kraftverk. Vi merker oss imidlertid at en eventuell utbygging av Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk i tillegg til eksisterende Storfallet kraftverk og Veslefallet kraftverk vil medføre redusert vannføring på en totalt ca. 10 km lang strekning i Søkkunda.

Etter vårt syn vil en slik utbygging av Søkkunda nesten fra Myklebysetra og ned til RV3 ha konsekvenser utover de to kraftverkene dersom det ikke fastsettes avbøtende tiltak. Søker ønsker ikke slipp av minstevannføring om vinteren, og etter vårt syn vil dette gi sterkt redusert næringsproduksjon av bunndyr i vassdraget som helhet. Det vil også medføre at hele strekningen blir nærmest fisketom i og med at fisk er avhengig av vann hele året. Det kan ikke påregnes vesentlig bidrag fra fisk som slipper seg nedover i vassdraget da mye av denne vil måtte gå gjennom turbiner. I og med at hele denne delen av Søkkunda blir påvirket mener vi det vil være ekstra viktig å ta vare på økologiske kvaliteter i sideelver, blant annet ved å vurdere nytteverdien av en overføring av Hortabekken.

Som nevnt tidligere behandler NVE mange søknader om bygging av småkraftverk der tiltaket berører bekkekløftlokaliteter. Vi opplever at det finnes mange mindre kløfter av liten (C) og middels (B) verdi. Disse kløftene er ofte levested for relativt vanlige arter, og presset på slike utforminger er i landet som helhet foreløpig lavt. Det er imidlertid en klar tendens til at de fleste kløftene med høyt artsmangfold er konsentrert til indre Østlandet og til kontinentale regioner. Samlet belastning på denne

typen bekkekløfter er relativt stor, noe som øker verdien av de gjenværende lokalitetene. Bekkekløfta i Hortabekken er av høy verdi (A) med forekomster av trådragg (VU) og rosenkjuke (NT). Trådragg er også påvist i det nærliggende vassdraget Neta, men her i forbindelse med en annen utforming av middels verdi. Det er søkt om å bygge ut Neta for kraftproduksjon, men ikke fattet vedtak i saken.

§11 kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av dette, i tråd med nml. §§ 11-12.

Landskap og kulturlandskap

Utbyggingsområdet har gjennom generasjoner vært påvirket av menneskelig aktivitet. Store hogstflater og et betydelig skogsbilveinett viser utstrakt bruk av skog til tømmerhogst. Historiske Myklebysetra med ca. 150 hytter ligger oppstrøms planlagt inntak for Styggberget kraftverk. En kraftlinje går fra Glomma via Storfallet Kraftverk og videre sørover mot fjellet Horta. Det er spredt hyttebebyggelse i området.

Styggberget kraftverk

Myklebysetra ligger oppstrøms planlagt inntak for Styggberget kraftverk. Søkkunda renner i relativt jevne stryk gjennom seterområdet og videre ned mot den planlagte inntaksdammen til Styggberget kraftverk. Ved inntaksområdet er terrenget relativt slakt. Selve damplasseringen ligger imidlertid noe senket i terrenget. I midtre og nedre del av utbyggingsstrekningen er det bratte skråninger ned mot elva som stadig mer får karakter av bekkekløft. Langs elva vokser det granskog med høgstauder, enkelte steder med gammelskogpreg. En betydelig strekning av planlagt trasé for rørgata er preget av skogsdrift.

Flere av høringspartene uttaler at de omsøkte prosjektene, og da særlig Styggberget kraftverk, innebærer tiltak nært ved Myklebysetra. Seterområdet fremstår som godt bevart, og anses som et område med kulturminneverdi og kulturlandskapsverdi knyttet til seterhistorie og seterlandskap.

Hedmark fylkeskommune påpeker at de omsøkte prosjektene, og da særlig Styggberget kraftverk, innebærer tiltak nært ved Myklebysætra. De etterlyser informasjon vedrørende hvordan Myklebysetra er vurdert i kommunens planverk, og en vurdering av hva en eventuell utbygging vil si for setra som kulturlandskap. Søker trekker frem at det av totalt 54 seterområder tilhørende Stor-Elvdal kommune er 13 som er vurdert som intakte og som representerer verdifulle innslag i landskapet. Myklebysetra er ikke vurdert som en av de 13 bevaringsverdige seterområdene i kommunen, men seterområdet er allikevel vurdert til å ha så stor kulturvernverdi at den er underlagt egne retningslinjer for utnyttelse av selve seterområdet.

Området utenfor setras randsone er bebygd med hytter, hovedsakelig fra 1960-70 tallet. I tillegg er det i dette området blant annet planlagt og godkjent et høystandard hyttefelt på 20 hytter i den nye kommuneplanen. Det nye hyttefeltet, hvor søker er tiltakshaver, ligger nærmere inntaksdammen til omsøkte Styggberget kraftverk enn den gamle setervollen. Fylkesmannen i Hedmark mener at inngrepene i sammenheng med både Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk vil ligge slik til i terrenget at den landskapsmessige virkningen av disse vil bli marginal, spesielt på avstand.

Den planlagte inntaksdammen for Styggberget kraftverk med ca. 40 daa neddemmet areal og 6 m regulering, er viet stor oppmerksomhet i enkelte av høringsuttalelsene. Flere uttalelser påpeker at inntaksdammen er planlagt i umiddelbar nærhet til setra, og det blir uttrykt bekymring for at dammen

blir godt synlig i terrenget og fra hyttene tilknyttet setra. Myklebysetra Vel med flere er også bekymret for at det skal bli redusert vannføring i elva mellom Myklebysjøen og inntaket ved Styggberget kraftverk, og dermed gjennom setervollen.

Søker påpeker at reguleringsforløpet for Myklebysjøen og derav vannføringen gjennom Myklebysetra vil forbli uforandret ved eventuell konsesjon til Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk, da reguleringsforløpet av Myklebysjøen er tilpasset driften av eksisterende kraftverk i nedre del av elva, og eventuelle nye kraftverk vil nytte den regulerte vannføringen i elva slik den er i dag. Videre opplyser han om at avstanden mellom enden av planlagt oppdemmet område og setervollen ved Myklebysetra vil være ca. 550 m, og ca. 1000 m til damkonstruksjonen målt langs vannveien. Nærmeste hytte utenfor setervollen vil ligge i overkant av 100 m fra enden av planlagt oppdemmet område, og ca. 400 m fra selve damkonstruksjonen. Videre vises det til flyfoto av området som illustrerer at en større del av strekningen mellom damkonstruksjonen og oppdemmet område og setervollen med tilgrensende hytter er skogkledd, noe som vil bidra til å redusere synligheten av tiltaket. Søker påpeker videre at berørt elvestrekning ligger skjult i dalbunnen, og at effektene av en utbygging med inntaksdam, nedgravd rørgate og redusert vannføring først vil være synlige dersom man oppsøker elva.

NVE merker seg den tilhørighet eierne av fritidsboligene på Myklebysetra har til setra. Vi ser også verdien av seter- og kulturlandskapet, hvor Søkkunda er sentral, for opplevelsesverdi, trivsel og stedtilhørighet til setra. Samtidig deler vi Fylkesmannens oppfatning av at vegetasjonen og skogen i området vil begrense den landskapsmessige virkningen av inngrepene sett fra avstand. Inntaksdammen ved Styggberget kraftverk er planlagt ca. 1 km nedenfor selve setervollen, og vil verken være synlig fra setervollen eller planlagt hyttefelt i sørvest. NVE deler også søkers oppfatning av at det er selve setervollen med originale bygninger som har kulturlandskapsmessig verdi, og ønsker å presisere at dette området ikke vil omfattes av omsøkte tiltak. Heller ikke vannføringen i elva gjennom setervollen vil bli påvirket av eventuelle konsesjoner til omsøkte tiltak i elva.

Når det gjelder virkningen av omsøkt regulering på 6 m i inntaksdammen ved Styggberget kraftverk, vurderer NVE det slik at den negative effekten av en aktiv regulering i denne størrelsesordenen representerer et omfattende landskapsinngrep, som vil medføre en utvaskingszone rundt inntaksdammen og igjen betydelige og varige sår i landskapet. Etter vårt syn er en slik regulering uheldig med tanke på det nærliggende kulturlandskapet ved Myklebysetra. Den vil etter NVEs vurdering heller ikke være avgjørende for prosjektet.

NVE er av den oppfatning at rørgata ikke vil bli spesielt framtrødende i landskapet, da området der den er tenkt nedgravd i stor grad er påvirket av skogsdrift. Fraføring av vann vil redusere elvas betydning som landskapselement på den berørte strekningen. NVE vurderer det slik at elva til en viss grad kan opprettholdes som landskapselement ved slipp av tilstrekkelig minstevannføring.

Kolåsmyrfallet kraftverk

Også på utbyggingsstrekningen som omfattes av Kolåsmyrfallet kraftverk renner Søkkunda i jevne strykpartier, men med en markant foss ved "Kolåsmyrfallet". Bortsett fra området nedstrøms Kolåsmyrfallet og på nordsida av elva nedstrøms planlagt inntak, er terrenget relativt slakt. Ved inntaksområdet og i de bratte partiene langs elva dominerer granskog med høystauder, stedvis med gammelskogpreg. Hortabekken renner med relativt jevnt fall frem til bekkekløfta ca. 300 m før samløpet med Søkkunda. Kløfta danner et mindre fossefall.

Fraføring av vann vil redusere elvas betydning som landskapselement på den berørte strekningen. I tillegg vil vannføringen i fossen ved Hortabekken reduseres ved alternativ A. Kolåsmyrfallet vil

berøres av begge utbyggingsalternativer. Det er få gjenværende fossefall i Søkkunda, og dette øker etter vårt synverdien av gjenværende fossefall som landskapselement. Kolåsmyrfallet ligger i et parti av elven som er lite eksponert for innsyn på grunn av topografi og vegetasjon, men er av markant karakter med relativt høyt fall ned i en nordvendt kløft, og skaper variasjon i et ellers skogkledd og relativt homogent terreng. NVE mener det er viktig med en minstevannføring som til en viss grad ivaretar selve Kolåsmyrfallet som landskapselement, men en utbygging vil like fullt redusere verdien av fossen som landskapselement, særlig i perioder uten overløp. Dersom overføringen av Hortabekken tas ut av prosjektet vil inngrepene samlet sett begrenses, og temaet landskap vil i større grad ivaretas.

Samlet sett mener NVE at omsøkte inngrep til en viss grad vil redusere verdien av temaet landskap og kulturlandskap. Samtidig mener vi at vegetasjon og topografi i området i særlig grad vil redusere virkningen av inngrepene over tid, med unntak av nye konstruksjoner som dammer og kraftstasjonsbygninger. Dersom det gis tillatelse til en utbygging av Styggberget kraftverk uten regulering av inntaksmagasinet og en tillatelse til Kolåsmyrfallet kraftverk uten overføringen av Hortabekken mener NVE tiltakene kan være akseptable for temaet landskap og kulturlandskap dersom det slippes noe minstevannføring. Dersom det gis tillatelse vil det også settes krav til gjennomføring av tekniske inngrep på en skånsom måte i forbindelse med detaljplangodkjenning i NVEs miljøtilsyn.

Friluftsliv og brukerinteresser

Høringspartene tilknyttet Myklebysetra uttaler at verdien av tiltaksområdet for friluftsliv er undervurdert i konsesjonsøknadene, og at området har stor bruksverdi for hytteeierne. Flere skriver at de fisker i elva nedstrøms setra som vil bli påvirket av en eventuell utbygging av Styggberget kraftverk.

Utbyggingsområdet har ifølge Stor-Elvdal kommune ingen utpreget verdi, men brukes til jakt og noe fritidsfiske. De mener at fiske vil bli noe berørt, men at foreslått minstevannføring vil avbøte noe. Hedmark fylkeskommune støtter seg til den fiskebiologiske undersøkelsen som konkluderer med at det er områdene ovenfor Myklebysetra som har verdi for fisk og fiske, og hevder at verdien av omsøkt utbyggingsstrekning for fiske er liten. For øvrig viser vi til kapittel om *Biologisk mangfold – fisk og ferskvannsbiologi*, over.

Søker hevder at tiltaksområdet er lite brukt i friluftssammenheng, men at områdene på oversiden av setra er mye brukt med merkede ski – og turløyper, blant annet opp til Myklebyskarven, Myklebysjøen og Søkkundsetra. I området på oversiden av setra er det også satt ut bord og benker av velets egne medlemmer. Slik tilrettelegging finnes i liten grad på nedsiden av setra og i tiltaksområdet, og søker mener dette illustrerer at det hovedsakelig er områdene ovenfor setra som er av verdi for friluftsliv og brukerinteresser. I tillegg nevnes Myklebysjøen, Helgetjern og Søkkundsjøene blant flere som gode fiskevann i områdene ovenfor Myklebysetra. Dette området vil ikke påvirkes av en eventuell utbygging. Hele området er åpent for fiske mot å løse fiskekort.

Tatt i betraktning at en begrenset strekning av tilgjengelig fiskeområde vil bli berørt av planene, og at områdene som av faginstanser betraktes som av høyest verdi for fisk og fiske forblir upåvirket, mener NVE at fiskemulighetene i området ikke vil bli nevneverdig berørt ved en utbygging. Dette gjelder også friluftsliv generelt, ved at områdene som er mest brukt og tilrettelagt for friluftsliv i hovedsak ligger på oversiden av Myklebysetra. Inngrepene vurderes av NVE til å ha begrensede negative konsekvenser for friluftsliv og brukerinteresser.

Kulturminner

Hedmark fylkeskommune har påvist totalt 11 automatisk fredete kullgroper i tiltaksområdet, derav to i direkte konflikt med opprinnelig rørgatetrasé, anleggsvei og riggområde for Styggberget kraftverk. De

anbefaler at planlagt rørgatetrasé og anleggsvei flyttes litt mot sør, og at planlagt riggområdet flyttes nordover for å unngå konflikt med de automatisk fredede kulturminnene. Søker har tatt anbefalingene til etterretning i oppdaterte planer og detaljkart. NVE kan dermed ikke se at utbyggingsplanene vil berøre de automatisk fredede kullgropene og forholdet til kulturminner vil ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Andre forhold

Frederik Eng skriver i sin høringsuttalelse at han er bekymret for mulig støy fra mikroturbinen som er planlagt montert i inntaksdammen til omsøkte Styggberget kraftverk. Mikroturbinen vil være i størrelsesorden 20-30 kW, og skal inngå som integrert del av anordning for slipp av minstevannføring. Anordningen installeres på utsiden av damkonstruksjonen, og vil være vendt bort fra hyttefeltet. NVE mener at eventuelt støy fra en mikroturbin i denne størrelsesordenen i seg selv vil være begrenset, og at plassering av og vegetasjon mellom inntaksdam og de nærmeste hyttene vil begrense eventuelt støy betydelig. Vi har derfor ikke tillagt dette vekt i vår vurdering.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 17,0 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon for Styggberget kraftverk og 13,3/11,9 GWh/år for Kolåsmyrfallet kraftverk. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

NVE viser til at en utbygging av de to omsøkte kraftverkene vil gi i størrelsesorden ca. 28-30 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon i tillegg til lokale ringvirkninger, ved utnyttelse av kraftressurser i et allerede regulert vassdrag. Konfliktnivået er etter vårt syn lavt dersom det tas hensyn til et verdifullt naturmiljø i Hortabekken ved å utelate denne overføringen, og samtidig sette krav om stabil vannstand i inntaksmagasinet til Styggberget kraftverk. Med slipp av minstevannføring hele året er NVE da av den oppfatning at virkningene for allmenne interesser er begrensede.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Kiær Mykleby tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Styggberget kraftverk uten regulering av inntaksmagasinet og Kolåsmyrfallet kraftverk alternativ B. Tillatelsene gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Kiær Mykleby har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som for Styggberget kraftverk innebærer ca. 2,3 km 22 kV linje/kabel til eksisterende linjenett. For Kolåsmyrfallet kraftverk er det planlagt en 0,25-0,5 km 22 kV linje/kabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Eidsiva Nett AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknadene stå for bygging og drift av anleggene. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Kiær Mykleby ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Eidsiva Nett AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at det kan bli nødvendig med opprustning av nettet i området basert på innmatet effekt fra Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk. Det vil også være nødvendig med en ny transformatorstasjon 66 kV/22 kV i området for å kunne tilknytte kraftverkene til eksisterende nett.

NVE mener endelig valg av linjetilknytning kan avklares senere, og at dette ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Vi presiserer likevel at detaljplaner ikke vil godkjennes før valg av løsning er gjort og det er dokumentert at det er ledig kapasitet for innmating av ny kraft.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

		Styggberget kraftverk	Kolåsmyrfallet kraftverk
Middelvannføring	m ³ /s	2,17	2,3
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,172	0,171
5-persentil sommer	m ³ /s	0,419	0,447
5-persentil vinter	m ³ /s	0,146	0,156
Største slukeevne	m ³ /s	5,1	5,7
Største slukeevne i % av middelvannføring	%	235	248
Minste slukeevne	l/s	100	135

For Styggberget kraftverk foreslår tiltakshaver slipp av minstevannføring på 360 l/s om sommeren. For Kolåsmyrfallet kraftverk er det foreslått 450 l/s om sommeren. Det er ikke foreslått å slippe minstevannføring om vinteren. Dette er begrunnet ut fra problemer med kjøving i elva om vinteren. Samtidig vises det til at Veslefallet kraftverk og konsesjonsfrie Storfallet kraftverk nedstrøms ikke har krav om minstevannføring om vinteren, og at ulike krav til minstevannføring for omsøkte og eksisterende kraftverk vil vanskeliggjøre driften og medføre et produksjonstap. Fylkesmannen i Hedmark presiserer at fraføring av vann på en lengre strekning vil kunne føre til utilsiktede negative konsekvenser for vassdraget som økosystem, og mener at det bør vurderes å pålegge minstevannføring også om vinteren for å sikre levetilstandene for akvatiske organismer i Søkkunda.

NVE er enig med tiltakshaver på punktet om at man bør tilstrebe en samfunnsøkonomisk optimal utnyttelse av eksisterende reguleringsmagasin, og at omsøkte prosjekter nettopp vil gi en god utnyttelse av et vassdrag som allerede er regulert. Samtidig er det NVEs oppgave å vurdere avbøtende

tiltak for de negative virkningene av småkraftutbygging, og i dette tilfellet ivareta noe av vassdragets kvaliteter som naturtype og landskapselement til tross for en omfattende utbygging. Sett i sammenheng med Storfallet og Veslefallet kraftverk vil en utbygging av både Styggberget og Kolåsmyrfallet kraftverk gi sterkt redusert vannføring på en ca. 10 km lang strekning i Søkkunda. Dersom Styggberget og Kolåsmyrfallet ikke slipper minstevannføring om vinteren vil dette samlet sett nærmest gi tørrlegging av samme strekning hele vinteren. Dette vil etter vårt syn medføre negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet i og langs elva, og medføre unødige negative virkninger for landskap og andre brukerinteresser. Når det gjelder problemer med kjøving i elver med minstevannføring om vinteren, har dette erfaringsmessig ikke medført så store problemer i småkraftsammenheng at det blir tillagt vekt i denne saken.

NVE viser til at det er vanlig forvaltningspraksis å sette krav om minstevannføring hele året. Dette vil være med på å opprettholde livet i og langs elva på sikt, samt ivareta landskapsmessige hensyn lokalt. En minstevannføring som i større grad samsvarer med vanlig forekommende lavvannføringsverdier for sesongen vil imøtekomme disse hensynene.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring for Styggberget kraftverk og Kolåsmyrfallet kraftverk på 400 l/s i sommersesongen og 100 l/s resten av året. I forhold til søknadene vil dette gi en redusert produksjon på ca. 0,9 GWh/år for Styggberget kraftverk og ca. 0,7 GWh/år for Kolåsmyrfallet kraftverk. Produksjon for Styggberget kraftverk vil da bli på ca. 16,0 GWh/år, og 11,2 GWh/år for Kolåsmyrfallet kraftverk. NVE ser at slukeevne og pålagt minstevannføring kan medføre noe forbislipping ved de nedre kraftverkene. Etter vårt syn er allikevel ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektene.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE gir tillatelse til bygging av Styggberget kraftverk med forutsetning om at reguleringen av inntaksbassenget med 6 meter tas ut av prosjektet. Dette er begrunnet med at de landskapsmessige virkningene av reguleringen ikke er forenelig med nærliggende kulturlandskap ved Myklebysetra, og kan gi uønskede ringvirkninger lengre ned i vassdraget. NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverkene ikke skal forekomme. Kraftverkene skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassengene skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverkene.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Vi viser til våre merknader foran under avsnittet forholdet til energiloven. NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart, jf. våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven".

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

	Styggerberget kraftverk	Kolåsmyrfallet kraftverk
Inntak (kote)	710 moh	565 moh
Kraftstasjon (kote)	565 moh, plassering på nord eller sørsiden av Søkkunda inngår som del av detaljgodkjenningen.	468 moh
Valg av alternativ	-	B
Største slukeevne	5,1 m ³ /s	5,7 m ³ /s
Minste slukeevne	0,1 m ³ /s	0,135 m ³ /s
Installert effekt	Inntil 6,1 MW	4,6 MW
Antall turbiner/turbintype	2 / Francis	2 / Francis
Vannvei	Nedgravd på hele strekningen	Nedgravd på hele strekningen
Spesielle føringer for rørgate	Traseen skal ikke berøre automatisk fredede kulturminner.	Traseen skal ikke berøre gammelt skogsområde (verdi B) på nordsiden av Søkkunda.
Vei	Traseen skal ikke berøre automatisk fredede kulturminner.	-
Annet	Begrense arealinngrep og bevare mest mulig vegetasjon mellom inntaksdammen og hyttebebyggelsen ved Myklebysetra.	-

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dette inkluderer også installert effekt og slukeevne. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta elsertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor på Hamar og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Fylkesmannen vurderer omsøkt lokalisering av inntaksmagasin, rørgate, veier og massetak til å være en god løsning med hensyn til naturmangfoldet og den samlede samfunnsøkonomiske utnyttelsen av området. Det forutsettes imidlertid at rørgatetraseen til Kolåsmyrfallet kraftverk ikke berører lokalitet med gammelskog (B) på nordsiden av Søkkunda. Kommunen legger vekt på at det i størst mulig grad bør benyttes eksisterende massedeponier, uttak og anleggsveier for å redusere inngrepene tilknyttet en utbygging. NVE ber søker om å holde arealinngrepene på et minimum, og i størst mulig grad å benytte eksisterende veinett.

Inntaksdammen til Styggerberget kraftverk er planlagt nært ved Myklebysetra med tilhørende kulturlandskap. NVE vurderer det slik at vegetasjonen i området begrenser synligheten av tiltaket sett på avstand. Det er derfor en forutsetning at anleggsarbeidet i dette området utføres på en særskilt skånsom måte, at arealinngrepene holdes på et absolutt minimum, og at vegetasjonen mellom inntaksdammen

og hyttebebyggelsen ved Myklebysetra bevares for å skjerme innsyn. Dersom det i detaljplanleggingsfasen kommer frem at inntaksdammen er unødig stor tatt i betraktning at omsøkte 6 meter regulering er tatt ut av prosjektet, kan det vurderes om oppdemmet område kan reduseres.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Vi har ellers ingen merknader til at det installeres mikroturbiner i inntaksdammen for å produsere kraft på minstevannføringslipp. Dette kan inngå som del av detaljplangodkjenning uten særskilt konsesjon.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Hedmark fylkeskommune har registrert 11 automatisk fredede kullgroper i området, herav to som kom i konflikt med opprinnelig plassering av riggområde, rørgatetrasé og anleggsvei for Styggberget kraftverk. Tiltakshaver har i ettertid endret planene slik at nevnte anleggsdeler ikke lenger kommer i konflikt med registreringene. Hedmark fylkeskommune ber om at endelige plantegninger for tiltakene oversendes når de foreligger, slik at de kan vurdere hvorvidt planene kan sikre kulturminnene langsiktig vern. NVE vil presisere at Fylkeskommunen må gi klarsignal for den rørgatetrasé og anleggsvei som planlegges med tanke på at automatisk fredete kulturminner ikke berøres. Planer må derfor legges frem for kulturminnemyndighetene for godkjenning i forkant av innsending av detaljplaner til NVE. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

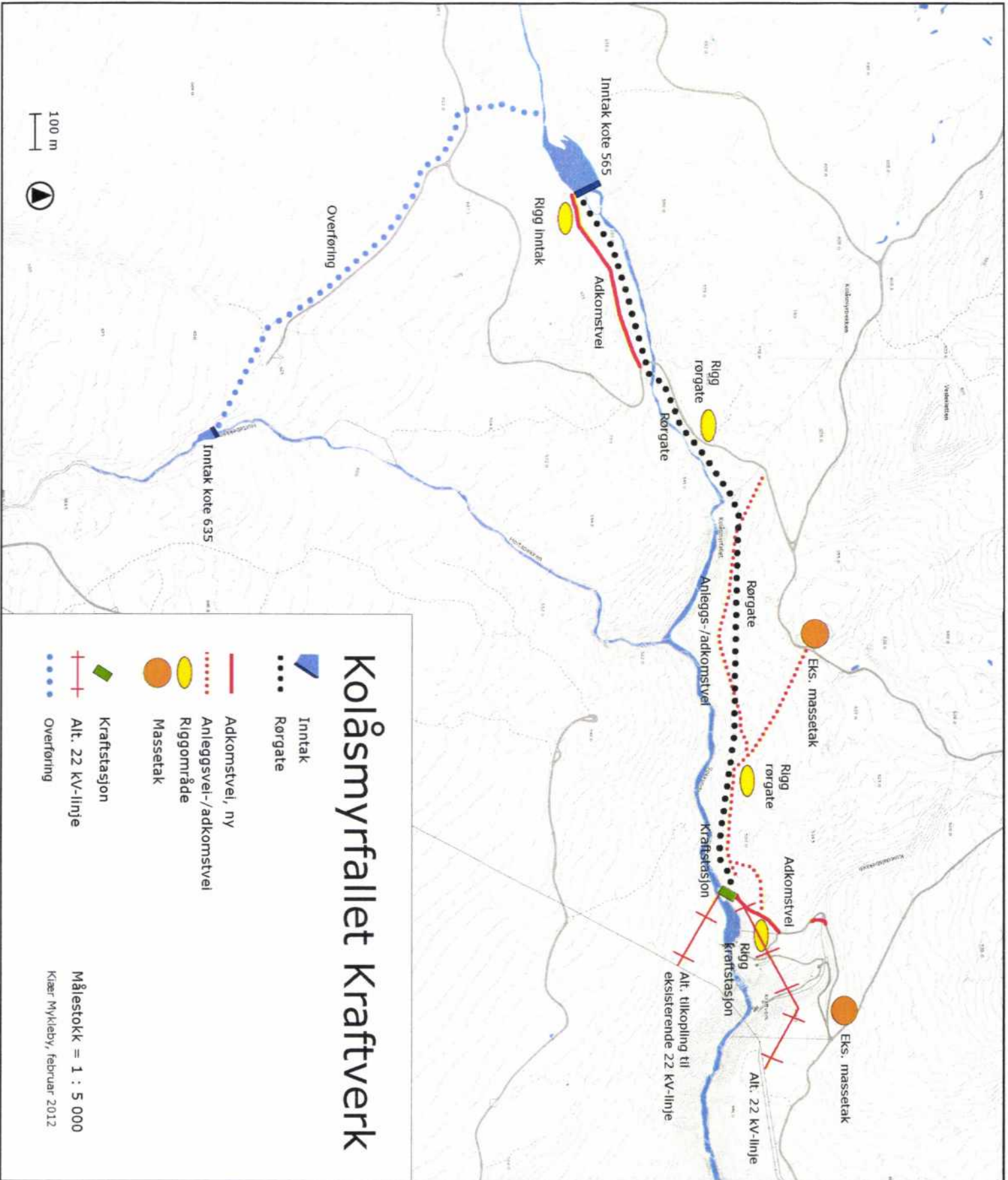
”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i

vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Kolåsmyrfallet Kraftverk

- Inntak
- Rørgate
- Adkomstvei, ny
- Anleggsvei-/adkomstvei
- Riggområde
- Massetak
- Kraftstasjon
- Alt. 22 kV-linje
- Overføring

Målestokk = 1 : 5 000
 Kiaer Mykleby, februar 2012

Styggerberget Kraftverk

- Inntak
- Rørgate
- Adkomstvei, ny
- Anleggsvei-/adkomstvei
- Riggområde
- Massetak
- Kraftstasjon
- Alt. 22 KV-linje

Målestokk = 1 : 5 000
 Kilde: Mykleby, februar 2012

